

Het kan wél

**Een Utrecht waar iedereen
zich thuis voelt**

The logo for D66 Utrecht, featuring the text 'D66' in a large, white, sans-serif font above the word 'Utrecht' in a smaller, white, sans-serif font, both centered within a green square. This green square is itself centered within a larger orange square, which is centered within a yellow rectangle that serves as the background for the entire page.

D66
Utrecht

Verkiezingsprogramma D66 Utrecht 2026–2030

Het kan wél

**Een Utrecht waar iedereen
zich thuis voelt**

*Verkiezingsprogramma D66 Utrecht 2026-2030,
vastgesteld tijdens de Algemene Afdelingsvergadering
(AAV) van D66 Utrecht op 22 november 2025*

Voorwoord Venita Dada-Anthonij

Utrecht is een stad die mij elke dag opnieuw inspireert. Een stad van verhalen en ontmoetingen, van onverwachte ideeën en van mensen die hun hart openstellen voor elkaar. Hier leven we samen in vrijheid met bijna 370.000 Utrechters, in wijken met elk hun eigen karakter. Een stad die nooit stilstaat.

Maar Utrecht staat voor grote keuzes. Hoe houden we de stad betaalbaar en leefbaar, met ruimte voor wonen, werken, leren en ontspannen – ook voor onze kinderen en kleinkinderen? Met dit programma kiezen we voor lef en lange adem: lef om duidelijke keuzes te maken, en de lange adem om te bouwen aan de toekomst van Utrecht. Een stad waar je betaalbaar kunt wonen. Waar straten groen en veilig zijn, Waar iedereen zich vrij kan bewegen. Waar lucht en water schoon zijn. Waar de economie banen, innovatie en eerlijke kansen oplevert.

We doen dat niet met losse maatregelen, maar met samenhang. Samenhang tussen wonen, mobiliteit, duurzaamheid, economie, gezondheid, cultuur en onderwijs, want ze zijn allemaal met elkaar verbonden. Je kunt geen gezonde stad bouwen zonder voldoende woningen en werkplekken. Je kunt geen kansengelijkheid bereiken zonder goed onderwijs en een veilige omgeving.

We weten dat deze keuzes soms spanning oproepen. Meer woningen bouwen betekent keuzes maken over onze ruimte. Duurzamer vervoer vraagt aanpassingen in gewoonten. Wij geloven dat Utrecht sterker wordt als we die keuzes samen maken, met oog voor de lange termijn en respect voor ieders stem. D66 Utrecht kiest voor een stad waar iedereen zijn eigen pad kan gaan, maar niemand buiten de boot valt. We bouwen voor starters, gezinnen, studenten, senioren, cruciale beroepen en nieuwkomers.

Dit programma is een concreet plan dat leunt op ervaring, resultaten en de wil om door te pakken. Mede dankzij D66 is Utrecht al koploper in woningbouw, vergroening, circulaire economie en duurzame mobiliteit. Rob Jetten heeft tijdens de verkiezingen van de Tweede Kamer laten zien dat wij problemen durven te benoemen, keuzes te maken en daadwerkelijk actie te ondernemen. Want wij geloven: wie durft te kiezen, kan ook écht dingen veranderen. Het kan wél!

Ik nodig je uit om dit programma te lezen met de vraag: in wat voor stad wil ik leven, en wat kan ik daar zelf aan bijdragen? Want Utrecht bouwen we niet alleen in de raadszaal, maar op straat, in onze buurten, in onze gesprekken met elkaar. **Samen maken we keuzes, en samen maken we Utrecht. Voor onszelf, voor elkaar, en voor de generaties na ons.**

Venita Dada-Anthonij
Lijsttrekker D66 Utrecht

Inhoudsopgave

Voorwoord Venita Dada-Anthonij	3
Deel 1 - Thuis in Utrecht: wonen in een bruisende, groene stad	7
1. Wonen: Een thuis voor iedereen	9
1.1 Snel meer betaalbare woningen	10
1.2 Bouwen voor de toekomst	11
1.3 Een eerlijke kans op een sociale huurwoning	12
1.4 Voorkomen van dak- en thuisloosheid	13
1.5 Rijnenburg wordt een bruisende stadswijk	13
1.6 Misstanden op de woningmarkt hard aanpakken	14
1.7 Sneller bouwen met slimme participatie	14
2. Klimaat en openbare ruimte: samen bouwen aan een groene stad	16
2.1 Een groene straat voor elke Utrechter	16
2.2 Verkoeling, schoon (zwem)water en gezonde lucht	17
2.3 Afvalvrije straten: de basis van een fijne buurt	18
2.4 Vandaag investeren voor de stroom van morgen	18
2.5 Slim innoveren voor duurzame energie	19
2.6 Betaalbare warmte mag geen luxe zijn	19
2.7 Circulair denken centraal	20
3. Mobiliteit: Slim en duurzaam bereikbaar	21
3.1 Verkeersveilige straten, waar niemand zich onveilig voelt in het verkeer	21
3.2 Utrecht fietsstad	22
3.3 Veilige en toegankelijke wandelstraten	23
3.4 Parkeren met oog voor de stad	23
3.5 Deel de stad slim: Verbonden wijken, gedeelde ritten, OV en deelmobiliteit	24
3.6 Slim overstappen maakt de stad bereikbaar voor iedereen	25
3.7 Utrecht bereikbaar houden met de auto	25
Deel 2 - Bruisend Utrecht: samen investeren in talent, economie en cultuur	26
4. Onderwijs: Talenten laten bloeien	28
4.1 Utrecht studentenstad	28
4.2 Onderwijs begint bij mensen	29
4.3 Utrecht verdient een divers onderwijsaanbod	30
4.4 Iedereen een kansrijke schooldag	30
4.5 Veilig en gezond kunnen leren	31

4.6 Meer mensen voor de klas	31
4.7 De bibliotheek als bron van leesplezier en digitaal meedoen	32
5. Economie: Ondernemen met lef en ambitie	33
5.1 Onze economische koers	33
5.2 Meer ruimte voor sociaal en duurzaam ondernemerschap	34
5.3 Digitalisering als motor van de toekomst	35
5.4 Een bruisend Utrecht vol ondernemers en horeca	35
5.5 Ruimte voor bedrijvigheid en industrie	36
5.6 Sekswerk is ook werk	37
6. Cultuur: Een culturele, creatieve stad	38
6.1 Utrecht als culturele en creatieve trekpleister	38
6.2 Een creatieve stad voor alle Utrechters	39
6.3 Meer cultuur tijdens en na zonsondergang	39
6.4 Ruimte voor makers vergroot de kracht van cultuur	40
Deel 3 - Sociaal en gezond Utrecht: vrijheid en kansen voor iedereen	41
7. Sociaal: Zeker zijn van je bestaan	43
7.1 Voorkom schulden voordat ze groeien	43
7.2 Toegankelijke en effectieve hulp voor iedereen	44
7.3 Buurten waar je op kunt bouwen	44
7.4 Maatwerk als het leven ingewikkeld wordt	45
7.5 Een inclusieve stad vol ontmoeting en verbinding	45
7.6 Een krachtige en eerlijke arbeidsmarkt	46
8. Gezondheid: Fysiek en mentaal vitaal	47
8.1 Inzet op samenhang, eenvoud en aansluiten bij wat er al is	47
8.2 De grootste gezondheidswinst ligt buiten de zorg	48
8.3 Sport en spel voor een actiever Utrecht	48
8.4 Vergroten van mentale veerkracht als prioriteit	49
8.5 Een toegankelijke, toekomstbestendige zorgstructuur	49
8.6 Drugsbeleid gericht op gezondheid, vrijheid en veiligheid	50
Deel 4 - Veilig en vrij Utrecht: een stad waarin iedereen mee kan doen	51
9. Veiligheid: Een Utrecht waarin iedereen vrij kan zijn	53
9.1 Veilig opgroeien: investeren in jongeren en preventie	53
9.2 Vrijheid beschermen, discriminatie bestrijden	54
9.3 Zorg en veiligheid rond onveilige situaties in de stad	55
9.4 Keihard optreden tegen georganiseerde misdaad	56
9.5 Weerbaar tegen digitale en geopolitieke dreigingen	57

10. Participatie: Iedereen kan meedoen in Utrecht	58
10.1 Samen bouwen aan de stad	58
10.2 Meedoen begint bij goede ondersteuning	59
10.3 Zorgen voor heldere afspraken en communicatie	59
10.4 Vernieuwing en versterken van de lokale democratie	59
 Deel 5 - Investeren in de toekomst van Utrecht	 60
11. Financiën: Een verantwoorde gemeente die doet wat nodig is	62
11.1 Onze uitgangspunten: verantwoord, transparant en doelgericht	62
11.2 Verstandig investeren in de groei van de stad	63
11.3 Inkomsten en uitgaven in balans	63
11.4 Een wendbare, digitale en resultaatgerichte gemeente	64
 Deel 6 - Wijkplannen	 66
12. Wijkplannen	67
12.1 West	67
12.2 Noordwest	67
12.3 Overvecht	67
12.4 Noordoost	68
12.5 Oost	68
12.6 Binnenstad	69
12.7 Zuid	69
12.8 Zuidwest	69
12.9 Leidsche Rijn/Vleuten de Meern	70
 Dankwoord	 71

Deel 1

Thuis in Utrecht

**Wonen in een bruisende,
groene stad**

Samenvatting

Wij geloven dat je zonder een dak boven je hoofd niet echt vrij kunt zijn. Iedereen in Utrecht verdient een plek om thuis te komen. Wonen is de basis voor een levendige stad waar ruimte is om te groeien, te verbinden en duurzaam te leven. Een woning is geen luxe, maar een basisbehoefte om volwaardig mee te kunnen doen. Daarom zet D66 radicaal in op het bouwen van betaalbare woningen, zodat Utrecht niet alleen vandaag, maar ook morgen een bruisende, groene en inclusieve stad blijft. Zo kunnen alle Utrechters met vertrouwen bouwen aan hun eigen toekomst én die van onze stad.

Speerpunten:

Wonen - D66 kiest voor een Utrecht waar betaalbaar en prettig wonen voor iedereen vanzelfsprekend is, nu en in de toekomst.

- We kiezen radicaal voor betaalbaar – Minstens 75% van alle nieuwbouwwoningen wordt sociale en middenhuur.
- In Rijnenburg bouwen we een groene stadswijk met minstens 22.000 woningen. Een stadswijk waar plek is voor iedereen.
- We pakken dak- en thuisloosheid krachtig aan, omdat je niet vrij kan zijn zonder een dak boven je hoofd.

Klimaat en openbare ruimte - D66 kiest voor een groen Utrecht waar innovatie en circulariteit bijdragen aan een leefbare en toekomstbestendige stad.

- Vol inzetten op meer natuur in het dagelijkse stadsbeeld en twee nieuwe zwemlocaties.
- Upcycle centra in plaats van milieustraten.
- Versnellen van lokale duurzame energieopwekking door het realiseren van grootschalige projecten (wind en zon), naast de blijvende focus op zon-op-dak.
- Innovatie en investeren om netcongestie op te lossen.

Mobiliteit - D66 kiest voor een veilig, groen en leefbaar Utrecht, waar iedereen zich vrij en zelfstandig kan verplaatsen – van jong tot oud.

- Autovrije grachten in de binnenstad.
- We pakken gevaarlijke kruisingen aan.
- We realiseren veilige nachtfietsroutes.

1. Wonen: Een thuis voor iedereen

D66 kiest voor een Utrecht waar betaalbaar en prettig wonen voor iedereen vanzelfsprekend is, nu en in de toekomst.

Toegang tot fijne, betaalbare woningen is essentieel voor de vrijheid om je leven zelf vorm te geven. Een eigen dak boven het hoofd is een basisrecht. Maar door de huidige woningnood is dat voor steeds meer Utrechters geen vanzelfsprekendheid meer. Starters en jongeren vinden nauwelijks een betaalbare plek, gezinnen zitten vast in te kleine woningen en het aantal dak- en thuislozen stijgt zorgwekkend. De wachttijden zijn lang, de prijzen hoog en steeds meer mensen moeten de stad verlaten omdat er simpelweg te weinig betaalbare woningen zijn. Terwijl Utrecht hard groeit, bestaat deze groei in de afgelopen jaren voor 96 procent uit huishoudens met een hoog inkomen. Onze stad dreigt zo onbereikbaar te worden voor velen.

D66 zet daarom radicaal in op betaalbare woningen. In de gemeente Utrecht worden tot 2040 zo'n 60.000 nieuwe woningen gebouwd – ongeveer 3.000 per jaar. Als het aan D66 ligt, is minimaal 75% van deze nieuwe woningen betaalbaar, met een maximale huur van 1.300 euro per maand of een maximale koopprijs van 405.000 euro: 35% sociale huur en 40% middensegment woningen, waaronder middenhuur en betaalbare koop. Daarmee kiezen we bewust voor meer ruimte voor middeninkomens, die nu vaak tussen wal en schip vallen. Daarnaast maken we slimmer gebruik van bestaande woningen en stimuleren we doorstroming, zodat betaalbare plekken sneller vrijkomen voor nieuwe bewoners.

We bouwen niet alleen snel, maar ook voor de toekomst. Utrecht moet als vierde stad van het land een bruisende, gemengde stad blijven met ruimte voor cultuur, natuur, sport en ontmoeting. Dat maakt de stad niet alleen leefbaar, maar ook aantrekkelijk. We vragen grote werkgevers om mee te investeren en werken samen met het Rijk om onze ambitieuze doelen te realiseren. In Rijnenburg bouwen we een nieuwe, betaalbare en groene stadswijk met minstens 22.000 betaalbare woningen en goede voorzieningen, waar plek is voor iedereen.

We laten iedereen vrij, maar niemand vallen. Daarom pakken we dak- en thuisloosheid krachtig aan, omdat een veilig thuis de basis is voor echte vrijheid. Met gerichte programma's helpen we jongeren, starters en gezinnen aan een passende woning, zodat niemand tussen wal en schip raakt. Misstanden in de verhuur worden streng aangepakt en de stem van woningzoekenden krijgt meer invloed. Dankzij slimme participatie versnellen we de bouw en betrekken we bewoners actief bij het proces.

D66 durft te kiezen en durft te doen. Met lef, visie en daadkracht zorgen we ervoor dat onze stad toegankelijk blijft.

Zo blijft Utrecht een thuis voor iedereen.

1.1 Snel meer betaalbare woningen

Utrecht groeit en van D66 krijgt betaalbaar wonen de hoogste prioriteit in de stadsbegroting: minimaal 75% van de nieuwbouwwoningen wordt betaalbaar in het sociale en middensegment. Daarnaast willen we beter gebruikmaken van bestaande woningen en ruimte.

D66 kiest voor:

- **Absolute prioriteit voor de bouw van middenhuur.** We geven prioriteit aan het bouwen van middenhuurwoningen voor jongeren, starters en alleenstaanden. Hiervoor zetten we een stadsbreed fonds in, waarbij de winst uit dure woningen in een bouwproject wordt gebruikt om betaalbare woningen op andere plekken in de stad mogelijk te maken.
- **Investeren in betaalbare koopwoningen.** We zorgen er wel voor dat deze woningen ook voor toekomstige kopers betaalbaar blijven. Dit doen we met sociaal grondbeheer zodat de prijs van de woning laag blijft. Ook gebruiken we een kettingbeding. Daarmee leggen we vast dat de woning niet te duur verkocht mag worden. Zo blijft betaalbaar kopen ook later mogelijk.
- **Voortzetten van succesvolle 'Utrechtse Aanpak' voor woningbouw.** Als bouwprojecten vastlopen door strenge regels of hoge kosten, blijft de gemeente in gesprek met bouwers om samen oplossingen te vinden. We bekijken open en eerlijk de kosten en versoepelen waar mogelijk de bouwregels. Dankzij deze succesvolle 'Utrechtse Aanpak' zijn er, mede dankzij D66, maar liefst 7.500 nieuwe woningen gebouwd die er anders niet waren gekomen.
- **Sluiten van een Utrechtse Woondeal.** Werkgevers hebben er baat bij dat hun medewerkers in de stad kunnen wonen. De gemeente moet daarom met de top 35 grootste Utrechtse werkgevers om tafel. Samen maken ze afspraken over hoe deze werkgevers kunnen helpen bij het bouwen van meer betaalbare woningen. Zo dragen zij actief bij aan een betere woningmarkt in de stad.
- **Nieuwe woonvormen blijven stimuleren.** We stimuleren Friends-woningen, maar ook het splitsen en optoppen van bestaande woningen en de omvorming van kantoren. De vergunningen om te splitsen of te delen worden gratis en we versimpelen de regels, maar handhaven streng op misbruik. We zien daarbij vooral mogelijkheden in buurten waar de bevolkingsdichtheid in de afgelopen jaren is afgenomen.
- **Meer gemeenschappelijke studentenhuizen.** Studenten zorgen dat Utrecht bruist. We zetten ons in voor meer betaalbare studentenhuisvesting, zodat studenten makkelijker een plek vinden om te wonen tijdens hun studie. Studeren, werken en een sociaal leven combineren is al druk genoeg. D66 stimuleert samenwonen met gedeelde voorzieningen als een badkamer en keuken, omdat dit woonruimte efficiënter maakt en de sociale verbinding tussen studenten versterkt. We gaan met het Rijk in gesprek om dit ook fiscaal aantrekkelijk te maken. Zo kunnen studenten onbezorgd genieten van hun studententijd.
- **Uitbreiden bestaande studentencomplexen.** We kijken naar mogelijkheden om bestaande studentencomplexen uit te breiden, bijvoorbeeld door de laagbouw op het Tuindorp-West Complex op te hogen. We onderzoeken daarbij hoe dit ondanks de monumentale status toch kan. Het blijft mogelijk om studentenkamers toe te wijzen op basis van hospiteren. Dit bevordert de sociale cohesie in een studentenhuus. Om iedereen een eerlijke kans te bieden, wijzen we bij een klein deel van de studentenhuizen een kamer toe zonder hospiteren.

- **Betaalbare seniorenwoningen en betere doorstroming.** We bouwen comfortabele en betaalbare woningen die passen bij de wensen van senioren. Met programma's als *Groot naar Beter* en de *Verhuiscoach* bieden we hulp bij het vinden van een woning die beter bij hen past. Zo wordt verhuizen makkelijker én komt er ruimte vrij voor gezinnen om door te stromen.
- **Meer langjarige zekerheid voor bouwers.** We lassen een pauze in voor nog meer nieuwe bovenwettelijke regels voor woningen zodat bouwers zich optimaal kunnen richten op het bouwen van nieuwe woningen.
- **Gerichte grondinkoop door de gemeente.** Omdat grond schaars is in Utrecht, koopt de gemeente op strategische plekken extra grond. Dit geeft de gemeente meer invloed en zeggenschap om de bouw te versnellen. Verder kunnen huidige gemeentelijke gronden gebruikt worden om nieuwe woningen op te bouwen, of panden omgevormd worden naar nieuwe woningen.

1.2 Bouwen voor de toekomst

Wij willen dat er in de gemeente Utrecht 3.000 woningen per jaar worden gebouwd. We bouwen hoger en circulair. We geven ruim baan aan groen en minder aan de auto in het straatbeeld. De woningnood vraagt om lef, maar niet om roekeloze keuzes waar de stad in de toekomst last van krijgt.

D66 kiest voor:

- **Bouwen in de hoogte.** We stellen hoogbouw als uitgangspunt bij elk nieuw project, zodat we snel meer woonruimte creëren. Dit draagt bij aan het stedelijke karakter van Utrecht en is een pragmatische oplossing om snel meer woningen te bouwen. Daarbij bouwen we ook tweelaagse gezinswoningen binnen deze hoogbouw, zodat er ruimte is voor verschillende woonwensen.
- **Zorgen voor een stad waar wat te beleven valt.** We bouwen een stad waar wat te beleven valt en te doen is, dus we hebben altijd oog voor de ruimte die nodig is voor cultuur, sport, zorg, beleving en verwondering. Dat doen we door bij elk bouwproject rekening te houden met voorzieningen die het leven in de stad rijker en aantrekkelijker maken, nu en in de toekomst.
- **Lage parkeernorm voor meer groen en woningen.** Minder parkeerplaatsen betekent dat we de beschikbare ruimte slimmer kunnen gebruiken. Dit maakt het mogelijk om meer woningen te bouwen, de stad te vergroenen en tegelijkertijd duurzame mobiliteit, zoals fietsen en openbaar vervoer, te stimuleren.
- **Bevorderen van circulaire en natuurinclusieve bouw.** We stimuleren duurzame materialen en methoden, zoals houtbouw en groene daken. Circulair bouwen geeft materialen een tweede leven, terwijl natuurinclusief bouwen groen en natuur terugbrengt in de stad. Zo versterken we de biodiversiteit en maken we de leefomgeving gezonder en aantrekkelijker. Met een grootschalig isolatieplan verduurzamen we oude tochtige woningen.
- **Stoppen met tijdelijke woningbouw.** We zien dat tijdelijke woningbouw zich niet heeft bewezen als oplossing voor Utrecht, vanwege hoge doorlooptijden en kosten. We kiezen daarom voor het bouwen van permanente woningen als toekomstbestendige oplossing.

Slimme oplossingen**Stimuleren van doorstroming via coöperatieve woonvormen**

D66 gelooft in coöperatief wonen als dé manier om toekomstbestendig, sociaal en betaalbaar wonen voor ouderen mogelijk te maken. Bewoners vormen samen een hechte, kleinschalige en groene gemeenschap, met een eigen voordeur én fijne gedeelde ruimtes om – voor wie dat wil – samen te koken, eten of activiteiten te organiseren. Zo ontstaat een buurt waar mensen zelfstandig wonen én naar elkaar omzien. Ook dat is een vorm van preventie: samen word je beter oud!

Wanneer mensen tijdig verhuizen vanuit een bewuste en positieve keuze, komt de woningmarkt in beweging: ouderen maken ruimte voor gezinnen, die op hun beurt weer plaats maken voor starters. Zo ontstaat doorstroming en krijgt iedereen de kans om op het juiste moment te wonen in een huis dat echt bij hen past.

1.3 Een eerlijke kans op een sociale huurwoning

Wie een sociale huurwoning zoekt, staat vaak jarenlang op de wachtlijst. Daardoor vissen veel jongeren, starters en mensen met een middeninkomen achter het net. D66 vindt daarom dat er meer sociale huurwoningen gebouwd moeten worden en de bestaande woningen beter verdeeld moeten worden. Want iedereen verdient een eerlijke kans op een thuis in Utrecht.

D66 kies voor:

- **Meer kans op een sociale huurwoning voor jongeren en starters.** Slechts 1% van alle woningzoekende jongeren op de wachtlijst krijgt daadwerkelijk een sociale huurwoning. D66 wil daarom het aandeel woningen dat verloot wordt fors verhogen van 10 naar 30 procent. En daarbij onderzoeken hoe via een 'fast and slow lane' in het systeem, ook andere urgente woningzoekenden die nog geen (eigen) thuis hebben weer een kans maken. Hiermee zetten we in op radicaal gelijkere kansen voor jongeren en starters en werken we tegelijkertijd aan de ambities van 'Wonen Eerst'.
- **Pact met woningbouwcorporaties.** We sluiten een pact met woningcorporaties om middeldure huurwoningen te bouwen. Daarbij nemen we financiële en juridische drempels weg en bieden we grond goedkoper aan. Zo kunnen corporaties sneller en op grotere schaal bouwen. Samen pakken we de woningnood aan.
- **Extra woningen voor mbo'ers, starters en cruciale beroepen.** We bouwen gericht extra woningen voor mbo'ers, starters en beroepen zoals zorgmedewerkers en leraren, zodat zij in Utrecht kunnen wonen en werken.
- **Woningdelen bij corporatiewoningen stimuleren.** Door woningzoekenden een grote corporatiewoning te laten delen, krijgen meer mensen sneller een plek. Corporaties kunnen hiervoor werken met een aparte inschrijfvorm met kortere wachttijd.
- **Splitsing van corporatiewoningen stimuleren.** Door grotere corporatiewoningen te splitsen waar dat kan, creëren we sneller extra woonruimte.
- **Verhuis- en ruilbonus voor doorstromers.** We stimuleren huurders om door te stromen naar een kleinere woning met een verhuis- en ruilbonus, zodat woningen beter benut worden.

- **Eerlijke verdeling van kwetsbare doelgroepen in de regio.** Met bindende afspraken met omliggende gemeenten zorgen we voor een betere en eerlijke spreiding van kwetsbare groepen binnen de regio Utrecht.
- **Gemengde wijken bevorderen.** Meer sociale huur in bijvoorbeeld de binnenstad en meer middenhuur in Overvecht versterkt de diversiteit en leefbaarheid in onze wijken.
- **Alleen sloop en verkoop als meer sociale huur terugkomt.** We staan alleen sloop en verkoop toe als er gegarandeerd méér sociale huurwoningen voor terugkomen.

1.4 Voorkomen van dak- en thuisloosheid

Dak- en thuisloosheid groeit in Utrecht en raakt mensen diep. Zonder woning kan je niet echt vrij zijn, en mensen verliezen ook hun gezondheid en toekomstperspectief. D66 gelooft dat voorkomen beter is dan genezen. In plaats van tijdelijke oplossingen zoals de kostbare noodopvang, kiezen wij voor preventie en huisvesting. We steunen het *Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis*.

D66 kiest voor:

- **Extra studio's voor mensen zonder dak, met voorrang.** We bouwen meer betaalbare studio's en zorgen dat mensen die dakloos zijn hier als eerste terecht kunnen.
- **Snelle opvang met tijdelijke woonruimtes.** Totdat er genoeg studio's zijn, stimuleren we slimme tijdelijke woonvormen die écht helpen, zoals snelle opvang met onzelfstandige woonruimtes en projecten als Kamers met Aandacht.
- **Vroege signalering en passende hulp.** We starten met het Upstream-project op middelbare scholen om het risico op dak- en thuisloosheid vroeg te signaleren en tegelijk schoolprestaties te verbeteren. Met de betere ETHOS-light telling herkennen we dakloosheidsrisico's bij meer mensen, zodat we mensen sneller kunnen helpen en met voorrang kunnen huisvesten.

Zie ook het hoofdstuk **Veiligheid**.

1.5 Rijnenburg wordt een bruisende stadswijk

D66 zet zich al jaren in voor de stadswijk in de polder Rijnenburg, in het zuidwesten van Utrecht. In 2035 starten we met bouwen. Hier verrijst een groene en levendige stadswijk voor 22.000 tot 25.000 woningen waar mensen straks kunnen wonen, ontmoeten en bewegen - omringd door groene natuur en verbonden met de rest van de stad dankzij de snelle Merwedelijn.

D66 kies voor:

- **Volgens afspraak starten met bouwen in 2035.** We zorgen voor een stadswijk met een hoge dichtheid aan woningen én voorzieningen. Het hart van Rijnenburg wordt een bruisende plek met ruimte voor horeca, winkels en cultuur die ertoe doet – lokaal én nationaal.
- **Voorzieningen in Rijnenburg samen bouwen met Utrechters.** We gaan via een Burgerberaad in gesprek met Utrechters over hun wensen voor Rijnenburg op het gebied van natuur, cultuur, recreatie en sport. Op basis van die wensen starten we in 2030 met de aanleg van de eerste voorzieningen in het noorden van de polder.

- **Snel en duurzaam van en naar Rijnenburg.** De Merwedelijn maakt Rijnenburg goed bereikbaar en stimuleert duurzaam reizen, zodat deze moderne wijk snel en makkelijk bereikbaar is. Daarnaast zorgen we voor een goede fietsverbinding tussen Utrecht en Rijnenburg zodat iedereen veilig, gezond en groen naar Utrecht kan.
- **Natuur en ruimte voor ontmoeting en beweging in Rijnenburg.** In het noorden komt een groen natuurgebied waar Utrechters kunnen sporten en recreëren. Hier komen ook windmolens en een groot terrein voor festivals en concerten. In het middengebied brengen we de oude stroom van de IJssel weer tot leven. Bovendien krijgt Rijnenburg een modern, groen sportcomplex met een roeibaan voor Utrechtse roeiverenigingen en plek voor diverse andere sporten.

1.6 Misstanden op de woningmarkt hard aanpakken

D66 vindt dat iedereen recht heeft op een eerlijke kans op een betaalbare woning. Op een krappe woningmarkt pakken we misstanden op de woningmarkt stevig aan.

D66 kiest voor:

- **Leegstandsheffing voortzetten.** D66 vindt dat woningen niet leeg mogen blijven staan om winst te maken. We zorgen dat deze huizen beschikbaar komen voor mensen die er echt willen wonen, zodat zij sneller een betaalbaar huis kunnen vinden.
- **Bekendheid Huurteams vergroten.** We zorgen dat iedereen, ook internationale studenten en arbeidsmigranten, weet waar ze terecht kunnen bij huurproblemen.
- **Zwarte lijst voor huisjesmelkers.** Slechte verhuurders die te hoge huren vragen of huurders slecht behandelen, sluiten we uit van de woningmarkt. Zo voorkomen we uitbuiting van huurders en maken we de markt eerlijker.
- **Voorlichting over huurdersrechten.** We zorgen dat huurders weten wat hun rechten zijn. Goed geïnformeerde huurders kunnen beter opkomen voor zichzelf en misstanden voorkomen.

1.7 Sneller bouwen met slimme participatie

Utrecht bouwen we samen, maar de bouw van broodnodige woningen loopt te vaak vertraging op door onnodige bezwaarprocedures die vooral blokkeren. Het recht om bezwaar te maken is nu vaak sterker dan het recht op een woning. Hierdoor moeten woningzoekenden nog langer wachten. D66 vindt dat participatie moet gaan over h^óe we bouwen, niet óf en hoeveel. Daarom geven we woningzoekenden een vaste stem, pakken we misbruik actief aan en versnellen zo de woningbouw.

D66 kies voor:

- **Introduceren van een 'Raad voor Woningzoekenden'.** Dankzij een voorstel van D66 krijgen woningzoekenden een actieve stem bij de bouw van nieuwe woningen. Zo zorgen we voor een evenwichtige belangenafweging.
- **Slimme participatie.** We richten participatie binnen de gemeente Utrecht slimmer in als het gaat om ruimtelijke planning. We onderzoeken hoe we meer draagvlak kunnen krijgen voor woningbouw en welke lokale maatregelen helpen om misbruik van participatie tegen te gaan.

- **Utrecht als pilotgemeente voor landelijke versnellingsplannen.** D66 wil landelijk plannen uitrollen om de bouw van nieuwe woningen te versnellen. Dit doet D66 door regels te versoepelen en misbruik van participatie en bezwaarprocedures aan te pakken. Utrecht moet een van de pilotgemeenten zijn waar deze plannen als eerste worden uitgerold.
- **Van erfpacht naar eigen grond.** Woningbezitters met grond waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, krijgen weer de mogelijkheid om deze in vol eigendom te kunnen krijgen tegen een betaalbare vergoeding.
- **Introduceren van een 'Rijdende Bouwrechter'.** We benoemen een Rijdende Bouwrechter die snel en onafhankelijk tot een oordeel komt bij conflicten tussen bezwaarmakers en bouwers.

*Zie ook het hoofdstuk **Participatie**.*

2. Klimaat en openbare ruimte: samen bouwen aan een groene stad

D66 kiest voor een groen Utrecht waar innovatie en circulariteit bijdragen aan een leefbare en toekomstbestendige stad.

Utrecht wordt warmer, droger en krijgt te maken met een steeds extremer klimaat. Onze stad moet een plek blijven waar Utrechters van alle leeftijden zich prettig voelen, kunnen ontspannen en elkaar ontmoeten in groene parken, schaduwrijke straten en schoon water. Maar het veranderende klimaat maakt dit steeds uitdagender.

Groen is volgens D66 de sleutel voor een gezonde, leefbare en bruisende stad. Het zorgt voor verkoeling, frisse lucht en ruimte voor natuur en wateropvang. Zo'n stad ontstaat niet vanzelf: het vraagt om slimme keuzes in hoe we bouwen, ontwikkelen en onze openbare ruimte inrichten.

Tegelijk staat onze energievoorziening onder druk. Stroom en warmte zijn niet vanzelfsprekend meer, terwijl de vraag blijft groeien. **Daarom kiest D66 zowel voor schone, betaalbare stroom**, die we ook opwekken in de buurt, als voor investeren in een duurzaam en innovatief energienet. Zo kunnen nieuwe woningen en bedrijven aansluiten op lokale, groene energiebronnen.

Innovatie speelt hierbij een cruciale rol: met vernieuwende oplossingen maken we Utrecht klimaatbestendig en toekomstgericht. We investeren doelgericht in groene, schaduwrijke plekken en schoon water, en ondersteunen bewoners en ondernemers bij het ontwikkelen en toepassen van duurzame energie en circulaire oplossingen.

Zo bouwen we samen aan een groene, duurzame stad waar iedereen zich thuis voelt.

2.1 Een groene straat voor elke Utrechter

In Utrecht willen bewoners verkoeling, speelruimte en ontmoetingsplekken. De huidige vergroening gaat te langzaam, terwijl juist meer groen essentieel is voor een leefbare en groeiende stad. D66 kiest daarom voor versnelling.

D66 kiest voor:

- **Speelplekken en schaduw in elke straat.** We realiseren tuin- en boomstraten bij elke herinrichting, met ruimte om te spelen, voor schaduw en verkoeling.
- **Overall in de stad uitzicht op groen.** We omarmen het 3-30-300-principe voor stadsgroen: vanuit elk raam zicht op minimaal 3 bomen, minstens 30% groen zichtbaar op luchtfoto's en maximaal 300 meter afstand tot het dichtstbijzijnde park(je).

- **Maximaal inzetten op vergroenen van het stadsbeeld.** Utrecht kent veel grijze gebouwen, straten en wijken vol met asfalt. We willen vol inzetten op het realiseren van meer klimplanten op gebouwen, groene parkeerplaatsen, groene daken en het vervangen van stoeptegels met planten en groen.
- **Steen eruit, groen erin.** We starten een ambitieuze onttegelingsoperatie: ieder jaar vervangen we minimaal 500.000 tegels door groen. Dit doen we in straten, pleinen en tuinen, met focus op de meest versteende wijken. De gemeente ondersteunt bewoners en scholen met subsidie en hulpmateriaal om tuinen, gevels en stoepen te vergroenen.
- **Minder parkeerplekken, meer leefruimte.** We schrappen ieder jaar minimaal 1% van de parkeerplekken. De buurt bepaalt zelf wat ervoor in de plaats komt.

2.2 Bouwen voor de toekomst

Op warme dagen zoeken Utrechters massaal verkoeling in het water, terwijl de druk op zwemlocaties én de luchtkwaliteit toeneemt door fijnstof van verkeer en houtkachels. D66 wil een stad waar je vrij ademt, zwemt in schoon water en geniet van groene, koele plekken. Daarom kiezen we voor hittebestendige oplossingen, schone lucht en voldoende schoon (zwem)water, zodat iedereen – nu én later – gezond en prettig kan leven in onze stad.

D66 kiest voor:

- **Twee nieuwe zwemlocaties.** We investeren in twee nieuwe plekken waar Utrechters kunnen zwemmen en elkaar ontmoeten: er komt een levendig stadsstrand bij de Werkspoorkathedraal en een verfrissende zwemplek bij Noorderpark-Ruigenhoek.
- **Aandacht voor kwetsbare groepen in hitteplan.** We breiden het hitteplan uit met koelteplekken voor ouderen. Bijvoorbeeld door extra voorzieningen te creëren in wijken waar veel 75+'ers wonen. Daarnaast bieden we hittebestendig woonadvies naast isolatieadvies, stimuleren we gevelgroen en nemen we geveltuinen standaard op bij nieuwbouw.
- **Verbeteren van onze luchtkwaliteit.** We scherpen de regels voor houtstook aan om de luchtkwaliteit in Utrecht te verbeteren. Bij windstil weer, wanneer rook langer blijft hangen, mag er niet gestookt worden. Daarnaast breiden we de milieuzone uit. Zo maken we de lucht schoner voor iedereen.
- **Makkelijker subsidie aanvragen voor groene daken.** We blijven subsidie verstrekken voor groene daken en maken we het makkelijker om dit aan te vragen. Ook geven we actief aanbevelingen voor betrouwbare leveranciers.
- **Stimuleren van waterbesparing.** We stimuleren waterbesparing via blauw-groene daken, regentonnen bij nieuwbouw en experimenten met hergebruik van regenwater in woningen.
- **Klimaatbudget per wijk.** We introduceren een gemeentelijk klimaatbudget dat jaarlijks eerlijk over alle wijken wordt verdeeld. Per wijk beslissen bewoners, ondersteund door experts, welke klimaatmaatregelen het hardst nodig zijn. Zo brengen we klimaatactie dichterbij huis.

2.3 Afvalvrije straten: de basis van een fijne buurt

Niemand wordt blij van volle containers, rondslingerend grofvuil of afval dat dagen blijft liggen. Het maakt straten rommelig en tast het vertrouwen in de gemeente aan. Wij willen een Utrecht waar schoon de norm is: met goed werkende voorzieningen, duidelijke informatie en een makkelijke manier om problemen te melden. En vooral: een stad waar we samen afval voorkomen én zorgen dat wat er ligt snel wordt opgeruimd.

D66 kiest voor:

- **Afvalknelpunten aanpakken.** We pakken 'afvalknelpunten' aan met extra containers of vaker ophalen waar nodig, en maken het laagdrempeliger om meldingen te doen door de meldwebsite actief onder de aandacht te brengen via wijkbrieven en informatie voor nieuwe bewoners.
- **Grofvuil sneller ophalen en extra containers plaatsen.** We halen grofvuil sneller op om afvalophoping en bijplaatsing te voorkomen. Daarnaast experimenteren met grofvuilcontainers op plekken waar de overlast het grootst is. We kijken samen met (horeca)ondernemers hoe we het ophalen van afval beter kunnen organiseren.
- **Statiegeldbakken in de openbare ruimte.** We koppelen statiegeldbakken aan openbare afvalbakken om recycling te stimuleren en beschadiging van bakken tegen te gaan.

2.4 Vandaag investeren voor de stroom van morgen

Een sterk en betrouwbaar elektriciteitsnet is de ruggengraat van onze economie, woningbouw en verduurzaming: zonder stroom ligt alles stil. Daarom investeert D66 nú in een toekomstbestendig netwerk, zodat Utrecht klaar is voor de groei van morgen. Tegelijkertijd is de schoonste energie de energie die je niet verbruikt. Energiebesparing houdt wonen betaalbaar, verlaagt de druk op het net en voorkomt energiearmoede. D66 kiest voor duidelijke afspraken, ondersteuning en handhaving om verspilling tegen te gaan en iedereen mee te nemen in de energietransitie.

D66 kiest voor:

- **Meer regie op netcongestie.** We willen dat de gemeente meer regie voert over netcongestie, zodat bewoners en bedrijven de vrijheid houden om te verduurzamen op hun eigen manier. Daarbij werken we nauw samen met de provincie. Daarnaast verzwaren we het elektriciteitsnet, waarbij we de focus leggen op het verkrijgen van grond in Utrecht-Noord voor een nieuw hoogspanningsstation.
- **Schone en betaalbare stroomopwekking.** We zetten in op grootschalige, schone en betaalbare stroomopwekking, zoals afgesproken in de Regionale Energie Strategie (RES).
- **Plaatsen van meer transformatorhuisjes.** We versoepelen het vergunningsbeleid voor de bouw van transformatorhuisjes en onderstations. Daarbij letten we goed op dat ze niet te veel opvallen in de omgeving.
- **Energiebesparing aanscherpen.** We verscherpen de energiebesparingsplicht voor bedrijven en versnellen de overstap naar ledverlichting en de isolatie van slecht geïsoleerde woningen.
- **Stimuleren van initiatieven uit de stad.** We stimuleren bottom-up initiatieven zoals Energie-U, Inclusieve Energietransitie in Kanaleneiland en Stichting Technotrend.

2.5 Slim innoveren voor duurzame energie

De energietransitie vraagt om slimme oplossingen – van lokale opwekking tot flexibiliteit in verbruik. Door te innoveren ontstaan nieuwe mogelijkheden voor woningbouw, bedrijvigheid en duurzaamheid. D66 kiest voor samenwerking, experiment en regie – want alleen als we durven vernieuwen, bouwen we aan een leefbare toekomst.

D66 kiest voor:

- **Samenwerken met bedrijven en netbeheerders.** We maken afspraken met bedrijven over flexibel energieverbruik en stimuleren samen met netbeheerders batterijopslag op logische plekken.
- **Als gemeente de regie pakken.** We gaan in gesprek met netbeheerders, de provincie en het Rijk om te bepalen welke financiële impulsen nodig zijn om problemen rondom netcongestie te verhelpen.
- **Innovatie faciliteren.** We ondersteunen V2G-laden en buurtbatterijen, binnen de grenzen van de wet, en creëren ruimte voor slimme pilots met maatschappelijke meerwaarde.
- **Thuisladen met kabelgoot toestaan.** We maken het mogelijk om thuis te laden en te ontladen via een kabel over de stoep voor bewoners zonder eigen oprit, mits deze kabel netjes wordt weggewerkt met bijvoorbeeld een kabelgoot. Op deze manier wordt rekening gehouden met de toegankelijkheid van de openbare ruimte. Zo wordt elektrisch rijden aantrekkelijker en ontlasten we, met Vehicle2Grid (V2G), het stroomnet.

2.6 Betaalbare warmte mag geen luxe zijn

Iedere Utrechter moet kunnen wonen in een comfortabel, duurzaam en betaalbaar huis. De warmtetransitie is cruciaal voor een toekomst zonder aardgas, maar mag niet leiden tot nieuwe ongelijkheid. D66 zet daarom in op collectieve warmte-oplossingen, eerlijk beleid voor bewoners en een overheid die zelf het goede voorbeeld geeft.

D66 kiest voor:

- **Tegengaan van energiearmoede.** We zetten vol in op het bestrijden van energiearmoede via bindende prestatieafspraken met woningcorporaties, laagdrempelig energieadvies en ontzorging van Utrechters bij isolatiemaatregelen.
- **Utrecht aardgasvrij.** We zetten actief in op het aardgasvrij maken van buurten, met collectieve warmtenetten, ontwikkeling van aardwarmte en ondersteuning van VvE's en huurders.
- **Als gemeente het goede voorbeeld geven.** We verduurzamen ons eigen vastgoed en benutten beleidsruimte voor duurzame gebiedsontwikkeling en een lokaal warmtebedrijf.

2.7 Circulair denken centraal

D66 kiest voor een economie zonder afval: een circulaire economie. Wij geloven in hergebruik, innovatie en samenwerking, en zetten in op een fundamentele systeemverandering die Utrecht toekomstbestendig en duurzaam maakt. De gemeente moet daarbij zelf het goede voorbeeld geven. We betrekken Utrechters bij de circulaire economie en geven ondernemers ruimte om te vernieuwen. Zo maken we van circulair denken ook écht circulair doen.

D66 kiest voor:

- **Circulair denken centraal in de gemeente.** Utrecht geeft zelf het goede voorbeeld: gemeentelijke processen en aanbestedingen worden circulair, van werkkleding tot grote bouw- en infraprojecten. Circulariteit wordt voortaan standaard meegenomen in ontwerp en besluitvorming. Daarnaast willen we strengere circulariteitseisen opnemen in het gemeentelijk inkoopbeleid. Ook versoepelen we samen met omgevingsdiensten regels die circulaire initiatieven nu in de weg staan.
- **Stimuleren van bewonersinitiatieven.** We stimuleren en ondersteunen initiatieven uit de buurten, zoals repair cafés waar Utrechters hun kapotte spullen kunnen opknappen.
- **Elke milieustraat wordt een upcycle centrum.** Sinds 2025 is dankzij D66 het eerste upcycle centrum in Utrecht een feit. Wij maken van elke milieustraat een upcycle centrum. Dit zijn de milieustraten van de toekomst: plekken waar niets zomaar afval is, maar materialen en producten eerst een tweede kans krijgen; waar creatieve en duurzame ondernemers waarde scheppen uit wat anderen afdanken; en waar jong en oud leren over de échte waarde van grondstoffen in een circulaire economie.
- **Samen circulair investeren in de regio.** We investeren in regionale samenwerking, zodat circulaire hubs die veel ruimte opnemen, gedeeld kunnen worden met omliggende gemeenten.

*Voor onze andere standpunten over circulariteit, zie hoofdstuk **Economie**.*

3. Mobiliteit: Slim en duurzaam bereikbaar

D66 kiest voor een veilig, groen en leefbaar Utrecht, waar iedereen zich vrij en zelfstandig kan verplaatsen – van jong tot oud.

D66 staat voor vrijheid én duurzaamheid – ook in hoe we ons verplaatsen. Iedereen moet zich veilig, betaalbaar en zelfstandig kunnen bewegen, of je nu 8 of 80 bent. Daarom kiezen we bij het inrichten van de stad **voor duurzaam vervoer: fietsen, lopen, openbaar vervoer en deelmobiliteit.** Zo maken we Utrecht groener, gezonder en toegankelijker voor iedereen.

D66 gelooft in de ‘10-minutenstad’: een stad waarin je dagelijkse voorzieningen binnen tien minuten bereikbaar zijn, zonder dat je daarvoor altijd een auto nodig hebt. Tegelijkertijd weten we dat Utrecht geen eiland is. Voor werk, mantelzorg of recreatie moeten Utrechters vaak buiten de stad zijn. Daarom houden we rekening met de auto, maar willen we daar in de stad zo min mogelijk een beroep op doen. Dat is het gezondst, veiligst en prettigst voor iedereen.

Er is niet één oplossing voor mobiliteit en bereikbaarheid. In onze dichtbevolkte gemeente is de openbare ruimte schaars. Daarom zetten we in op **groene straten met speeltuinen, sportvelden, parken en bomen.** We planten meer bomen en realiseren meer voorzieningen in buurten en wijken, zodat je er lopend of fietsend kunt komen. **Daarnaast bouwen we met lage parkeernormen, zodat de beschikbare ruimte echt ten goede komt aan mensen en groen.**

We kiezen voor wijken waar kinderen veilig kunnen spelen en mensen elkaar ontmoeten. **Daarom investeren we in verkeersveiligheid en voeren we zo snel mogelijk 30 km/u per uur in de hele stad in.**

Zo bouwen we stap voor stap aan een Utrecht dat groener, gezonder en vrijer is – een stad waar iedereen zich veilig en zelfstandig kan verplaatsen, van jong tot oud.

3.1 Verkeersveilige straten, waar niemand zich onveilig voelt in het verkeer

Verkeersveiligheid is geen luxe, maar een basisvoorwaarde voor een leefbare stad. Of je nu fietst, loopt of rijdt: iedereen moet zich veilig voelen in het Utrechtse verkeer – van basisschoolleerling tot oudere voetganger. D66 kiest voor een stad waar snelheid wordt teruggedrongen, gevaarlijke kruispunten worden aangepakt en routes veiliger worden ingericht, met prioriteit voor fietsers en voetgangers.

D66 kiest voor:

- **Snelheid van 30 km/u wordt de norm.** We voeren 30 km/u als norm versneld in, met borden, belijning, een communicatiecampagne en transformeren straten naar 'auto te gast' bij herinrichting. Dit gebeurde al op de Catharijnesingel richting het Ledig Erf – mede dankzij het initiatief van D66.
- **Aanpakken van gevaarlijke kruispunten.** We pakken gevaarlijke kruispunten versneld aan, met prioriteit voor plekken waar voetgangers en fietsers vaak in botsing komen met auto's.

Slimme oplossingen**Fietsen in Utrecht: sneller, veiliger, aantrekkelijker**

Utrecht moet een stad zijn waar iedereen zich veilig en vrij op de fiets kan bewegen. Daarom pakt D66 de gevaarlijkste kruispunten en wegen aan. Met deze oplossingen fietsen kinderen veilig naar school, studenten veilig na het uitgaan naar huis, en kan iedereen zich prettiger en veiliger door de stad bewegen.

D66 kiest voor:

- **Draaiweg** wordt veiliger en ruimer ingericht voor fietsers.
- **Utrecht Science Park** krijgt een veilige nachtroute voor studenten die uitgaan.
- **Fietsroute naar Lage Weide** wordt verbeterd zodat werknemers veilig kunnen fietsen.
- Europaweg in Vleuten krijgt een veiligere fietsroute.
- **Kardinaal de Jongweg** krijgt kortere wachttijden bij verkeerslichten.
- **Catharijnesingel richting Ledig Erf** wordt veiliger ingericht door autoverkeer te beperken.
- Niels Bohrweg wordt verbeterd en voorbereid op een nieuwe fietsbrug.
- **Fietsbrug over het Amsterdam-Rijnkanaal (Demkabrug)** zorgt voor een veilige verbinding tussen Overvecht en Cartesius/Papendorp.

3.2 Utrecht fietsstad

Wij geloven in een stad waar je alles binnen tien minuten kunt bereiken, zonder auto. De fiets is hét middel voor een gezonde, betaalbare en bereikbare stad. Daarom investeren we in kindvriendelijke schoolroutes, veilige verbindingen naar werk en studie en slimme oplossingen.

D66 kiest voor:

- **De 10-minutenstad.** We maken voorzieningen zoals scholen, winkels en werkplekken snel en veilig met de fiets of te voet bereikbaar. Hierbij gaat onze aandacht expliciet uit naar routes naar Utrecht Science Park en Lage Weide. We breiden het netwerk van doorfietsroutes verder uit. Daarbij prioriteren we ontbrekende schakels, het verminderen van barrières en alternatieven voor drukke routes. Doorfietsroutes worden uitgevoerd in rood asfalt, ook in de binnenstad.
- **Zelfstandig op de fiets naar school.** We vinden dat alle kinderen vanaf 8 jaar zelfstandig naar school zouden moeten kunnen fietsen. Dat maken wij mogelijk met 'auto te gast'- en autovrije routes, het invoeren van schoolstraten en kindvriendelijk ontwerp bij nieuwe scholen.
- **Veiligere fietspaden door zwaardere fietsen en brommers naar de rijbaan te verplaatsen.** E-bikes, fatbikes en pedelecs zijn niet meer weg te denken uit het straatbeeld. Tegelijk willen we dat het fietspad veilig en prettig blijft voor kinderen, ouderen en iedereen die rustig fietst. Daarom willen we snellere en zwaardere vrachtbakfietsen en fatbikes naar de rijbaan verplaatsen. Zo kunnen kwetsbare verkeersdeelnemers zich veilig blijven voelen in het verkeer.

- **Een veilige fietsroute naar Lage Weide.** We maken de fietsroute naar Lage Weide veiliger voor iedereen door ontbrekende fietspaden aan te vullen en de route beter te verlichten.

3.3 Veilige en toegankelijke wandelstraten

Een fijne stad begint met straten waar iedereen zich welkom voelt. D66 wil autoluwe straten waar voetgangers de ruimte krijgen en stoepen vrij zijn van obstakels. Zo wordt de stad een plek om elkaar te ontmoeten en te genieten, niet alleen passeren.

D66 kiest voor:

- **Autovrije grachten.** We heffen parkeerplaatsen op de grachten versneld op, met draagvlak van bewoners, en bieden goede alternatieven zoals parkeergarages en P+R's. We maken uitzonderingen mogelijk voor ondernemers en mindervalide inwoners. Zo blijft de binnenstad bereikbaar.
- **Kindvriendelijke buurten.** We richten nieuwbouwwijken zo veel mogelijk autovrij in, zodat kinderen vrij en veilig kunnen spelen en de buurt kunnen verkennen.
- **Toegankelijke stoepen.** We zorgen voor toegankelijke stoepen. We maken het makkelijker om parkeervakken om te zetten in fietsparkeervakken. We maken stoepen standaard breed en schaduwrijk. We bieden ruimte aan mensen met hulpmiddelen.

3.4 Parkeren met oog voor de stad

Je moet je vrij kunnen bewegen in onze stad. Parkeren hoort daarbij, maar mag nooit ten koste gaan van een duurzame, bereikbare en leefbare stad. Daarom kiest D66 voor een eerlijk en flexibel parkeerbeleid dat ruimte maakt voor mensen in plaats van auto's. We verlagen parkeernormen waar die de woningbouw tegenhouden en geven bewoners zeggenschap: een parkeerplek kan ook een boom, een speelplek of een ontmoetingsplek worden. Die keuze geven we aan de buurt.

D66 kiest voor:

- **Meer fietsparkeren.** We creëren meer ruimte voor fietsparkeren, met eenvoudig aan te vragen fietsvlonders en standaard fietsparkeerplekken bij nieuwbouw. Ook bij grondgebonden woningen zonder achterom.
- **Meer leefruimte in de buurt.** We schrappen jaarlijks minimaal 1% van de parkeerplaatsen. De buurt bepaalt zelf wat ervoor in de plaats komt.
- **Gratis bezoekersparkeren.** We bieden 100 uur gratis bezoekersparkeren wanneer betaald parkeren wordt ingevoerd in rustigere wijken (Zone BC) en zorgen voor een goedkopere eerste parkeervergunning.
- **Parkeerinkomsten investeren in het buurtfonds.** We investeren een deel van de stadsbrede parkeerinkomsten in een buurtfonds voor vergroening, initiatieven van bewoners en voorzieningen.
- **Betaald parkeren waar nodig.** We begrijpen de zorgen over betaald parkeren. Daarom voeren we betaald parkeren pas in – in gebieden zoals Vleuten-De Meern – wanneer er aantoonbare en meetbare parkeerdruk is. Zo beschermen we parkeerruimte voor bewoners en ontmoedigen we forenzen die anders in rustige woonwijken parkeren.

- **Een lage parkeernorm en standaard betaald parkeren bij nieuwbouw.** We verlagen parkeernormen bij nieuwbouw en zorgen dat deze woningen toevoegingen, zoals woningsplitsing en optoppen, in plaats van blokkeren. Daarnaast voeren we standaard betaald parkeren in bij nieuwe ontwikkelgebieden om ruimte te maken voor groen en voetgangers.
- **Beperken van grote voertuigen.** We beperken ruimte voor SUV's en pick-ups door parkeervakken niet te vergroten en werken samen met het Rijk aan andere beprijzing en eventueel een verbod voor grote pick-ups.
- **Klimaatbestendig parkeren.** Als we parkeerplekken aanleggen zijn dit standaard waterdoorlatende parkeerplekken. Zo zorgen we ervoor dat we klimaatbestendig bouwen.
- **Slim en toegankelijk parkeren.** We zorgen voor goed werkende parkeerapps, uitzonderingen voor mantelzorgers en voordelige parkeerabonnementen dichtbij huis.

Slimme oplossingen

Parkeerplekken maken ruimte voor leefbaarheid – de buurt bepaalt!

D66 wil dat parkeren niet ten koste gaat van een groene, leefbare buurt. Daarom schaffen we jaarlijks minstens 1% van de parkeerplekken af. Want wij vinden dat de stad een aantrekkelijke plek moet zijn om te wandelen, winkelen en elkaar te ontmoeten, niet om je auto te stallen. Tegelijkertijd houden we rekening met ondernemers: laden en lossen blijft altijd mogelijk.

De ruimte die vrijkomt door het verwijderen van parkeerplekken geven we terug aan de Utrechters. Bewoners bepalen zelf wat er voor de parkeerplekken in de plaats komt. Zo ontstaat ruimte voor buurtinitiatieven: van kleurrijke plantenbakken tot een koele ontmoetingsplek in de schaduw, of een avontuurlijke speeltuin voor kinderen. Dit regelen we van het 'buurtfonds': het geld dat we ophalen met parkeerinkomsten uit de wijk zelf.

3.5 Deel de stad slim: Verbonden wijken, gedeelde ritten, OV en deelmobiliteit voor iedereen

Toegankelijk, duurzaam en betaalbaar vervoer is essentieel voor een leefbare stad waar iedereen mee kan doen. Deelvervoer en goed openbaar vervoer bieden alternatieven voor autobezit en verminderen de druk op de ruimte. D66 kiest voor snelle, slimme verbindingen tussen wijken én voor deelmobiliteit als volwaardig onderdeel van het vervoersnetwerk – nu én in de toekomst.

D66 kiest voor:

- **Betere bereikbaarheid op korte termijn.** We maken deelmobiliteit toegankelijker. In overleg met leveranciers gaat de leeftijd voor de deel-fiets naar 16 jaar en voor de deelauto naar 18 jaar. Met data zorgen we voor een passend aanbod. De deelbakfiets blijft behouden.
- **Betaalbare gedeelde mobiliteit.** We ondersteunen buurtinitiatieven om auto's te delen, maken afspraken met werkgevers over lease-auto's en creëren aantrekkelijke overstappunten bij stations buiten Utrecht Centraal.
- **Sterke OV-verbindingen.** We versterken het OV-netwerk. Denk aan de Merwedelijn naar Rijnenburg en een snelle HOV (Hoogwaardig OV)-ringlijn die buiten de binnenstad om wijken direct met elkaar verbindt. Zo verbeteren we de bereikbaarheid tussen wijken en ontlasten we de drukke HOV-corridor door de binnenstad.

- **Frequentie tramlijn Science Park omhoog.** We laten de tram naar Utrecht Science Park tijdens alle weekenden rijden en verhogen de frequentie rond sportevenementen. Hierin werken we samen met de provincie. Daarnaast willen we het tramnetwerk ook uitbreiden naar omliggende steden zoals Zeist en Bilthoven.

3.6 Slim overstappen maakt de stad bereikbaar voor iedereen

Goede bereikbaarheid is cruciaal voor een leefbare en toegankelijke stad, ook voor mensen die Utrecht van buiten bezoeken. *Park & Ride* (P+R)-locaties spelen daarin een sleutelrol. Ze moeten goed bereikbaar en duidelijk herkenbaar zijn, en slim verbonden met deelmobiliteit en openbaar vervoer. D66 kiest voor een stad waar je de auto aan de rand laat staan en moeiteloos overstapt op de fiets, bus of tram.

D66 kiest voor:

- **Betere benutting van P+R-locaties.** We zorgen voor duidelijke bewegwijzering vanaf de snelweg en zorgen dat elke P+R perfect aansluit op OV en deelmobiliteit.
- **Scherpe tarieven en betere afspraken.** We hanteren scherpe tarieven bij P+R's en gaan in gesprek met NS over betere afspraken bij P+R's bij treinstations zoals Leidsche Rijn, Overvecht en Zuilen.
- **Ontwikkeling van 'multimodale hubs'.** We ontwikkelen zogeheten multimodale hubs: centrale plekken waar je makkelijk kunt overstappen van het ene naar het andere vervoermiddel. Denk aan hubs met bewaakte fietsenstalling, deel(bak)fietsen, OV en autodelen op plekken als Westraven, Berlijnplein, Lunetten en Papendorp.

3.7 Utrecht bereikbaar houden met de auto

Utrecht staat voor grote keuzes in bereikbaarheid. Van de Noordelijke Ring tot het water als duurzame transportroute: mobiliteit vraagt om visie en lef. D66 durft te kiezen voor slimme, toekomstbestendige oplossingen die onze stad leefbaar houden – voor bewoners van nu en generaties na ons.

D66 kiest voor:

- **80 km/u invoeren over de gehele Ring Utrecht.** We werken aan een integrale visie op de hele ring Utrecht: met 80 km/u als standaard, op de Noord-ring verdiept waar het kan, met aparte rijbanen voor doorgaand verkeer op de A12 en A2.
- **Verzet tegen de verbreding van de A27.** We blijven ons verzetten tegen de verbreding van de A27 buiten de bak. Daarbij onderzoeken we juridische en politieke middelen om dit tegen te houden. We zetten in op het Alternatief Ring Utrecht, dat goedkoper én effectiever is.
- **Uitbreiding van vervoer over water.** We breiden vervoer over water uit. Elektrische schepen zorgen voor duurzame stadslogistiek. In de toekomst varen er ook passagiers mee. Dat doen we samen met initiatieven zoals Port of Utrecht.

Deel 2

Bruisend Utrecht

**Samen investeren in
talent, economie en
cultuur**

Samenvatting

Utrecht bruist. Van creativiteit, ondernemerschap en talent. Als vierde stad van Nederland is er altijd iets te beleven: een energiek nachtleven, plekken waar je elkaar ontmoet en momenten die je laten verwonderen. We investeren in cultuur die inspireert, in onderwijs dat talenten laat groeien en in een sterke, duurzame economie waar Utrechters kunnen ondernemen én verdienen. En we zorgen dat iedereen kan meedenken en meedoen, met eerlijke kansen voor iedereen. Want alleen samen maken we onze stad nog sterker, mooier en vrijer.

Speerpunten:

Onderwijs - D66 kiest voor onderwijs dat talenten laat bloeien, kansen geeft en vrijheid biedt om te leren en ontwikkelen.

- D66 wil dat Utrecht een echte studentenstad blijft. We pakken de woningnood voor studenten daarom aan en bouwen meer kamers met gedeelde voorzieningen.
- We zorgen dat iedere leerling een gelijke kans krijgt om zichzelf te ontwikkelen. Dit doen we onder andere met een kansrijke schooldag – met ontbijt, lunch, sport en cultuur, voor elk kind.
- Voor D66 staat de docent centraal. We bouwen meer woningen voor docenten en leraren, dagen ambtenaren uit om voor de klas te gaan staan en we geven docenten de vrijheid om hun vak uit te oefenen.

Economie - D66 kiest voor een duurzame en inclusieve economie die mens en planeet versterkt, waar ondernemerschap bloeit en creativiteit en innovatie wordt beloond.

- Ondernemers geven onze stad kleur. Wij geven zoveel als mogelijk ruimte om te innoveren en stimuleren de ontwikkeling van nieuwe broedplaatsen.
- We breiden het succes van de Utrechtse startup en scale-up hub DotSlash uit tot de eerste 'Digitale Scale-up Campus' van Nederland.
- Er komt een Aanjager Nieuwe Horeca met als doel om saaie en beloftevolle plekken in de stad om te toveren tot bruisende ontmoetingsplekken.

Cultuur - D66 kiest voor een creatief en bruisend Utrecht waar cultuur iedereen verbindt en makers de ruimte krijgen.

- D66 wil van onze stad een aantrekkelijke plek maken voor bezoekers, artiesten en kunstenaars van ver buiten Utrecht. Er komt daarom een nieuwe concertlocatie en een vast festivalterrein.
- Wij willen van Utrecht dé literaire hoofdstad van Nederland maken.
- We geven letterlijk ruimte aan (nacht)cultuur, kunstenaars, artiesten en amateurkunstenaars. We beschermen daarnaast de bestaande uitgaansgelegenheden.

4. Onderwijs: Talenten laten bloeien

D66 kiest voor onderwijs dat talenten laat bloeien, kansen geeft en vrijheid biedt om te leren en ontwikkelen.

Onderwijs is de sleutel tot persoonlijke vrijheid. Voor D66 betekent vrijheid dat je je leven zelf kunt vormgeven, je talenten kunt ontwikkelen en de ruimte krijgt om je dromen waar te maken.

Utrecht is dé onderwijsstad van Nederland. Met alle onderwijsinstellingen bruist de stad van kennis en talent. Studenten geven Utrecht energie, maar woningtekorten en groeiende uitdagingen in het onderwijs zetten dat onder druk. D66 wil dat Utrecht een plek blijft waar leren, leven en meedoen vanzelfsprekend zijn.

Ieder talent telt. Of je nu uitblinkt met je hoofd, je handen of met mensen. Met een rijke schooldag, waarin naast goed onderwijs ook ruimte is voor sport, cultuur en gezondheid, verkleinen we verschillen. De Bibliotheek Utrecht speelt hierin een onmisbare rol als plek waar lezen, digitale vaardigheden en ontmoeten samenkomen.

Zo biedt Utrecht onderwijs dat talenten laat bloeien, kansen geeft en vrijheid brengt om te leren en ontwikkelen.

4.1 Utrecht studentenstad

D66 wil dat Utrecht een echte, bruisende studentenstad blijft – nu én in de toekomst. Studenten vormen een belangrijk onderdeel van de Utrechtse identiteit en laten de stad bruisen. We pakken de woningnood voor studenten daarom aan. We geven studentenstad Utrecht de aandacht die het verdient met een eigen wethouder vervolgonderwijs.

D66 kiest voor:

- **Flexibele woonvormen voor studenten.** D66 wil dat wonen in Utrecht weer toegankelijk wordt voor studenten. We zetten daarom in op meer flexibele woonvormen, zoals het delen van een kamer en meer studentenkamers met gedeelde voorzieningen zoals een keuken en een badkamer. Daarnaast is er veel meer ruimte nodig voor starterswoningen. We willen ook meer *Friends*-woningen bouwen en duidelijk labelen, zodat je makkelijker ziet waar je terecht kunt als je met vrienden wil samenwonen.
- **Aanpakken van stagediscriminatie.** D66 vindt dat (internationale) studenten de ruimte moeten krijgen om zich in Utrecht te ontwikkelen, ook buiten de schoolbanken. Vrijwilligerswerk en stages helpen je jezelf én anderen beter te leren kennen, en dat willen we stimuleren. Daarom vindt D66 dat discriminatie bij stages keihard moet worden aangepakt.

- **Utrecht Science Park sneller upgraden.** D66 wil dat Utrecht Science Park (USP) sneller verandert in een levendige, groene stadswijk met woningen (ook voor niet-studenten), horeca, cultuur en winkels – een plek waar je echt wilt wonen, werken en leven. We zijn blij met de omgevingsvisie voor 2040, maar willen dat de samenwerking geïntensiveerd wordt, zodat USP eindelijk een levendige wijk wordt.
- **Meer aandacht voor het vervolgonderwijs met een volwaardige plek voor het MBO.** Veel mbo-studenten vallen nu buiten de boot: kortingen, activiteiten en netwerkmogelijkheden zijn vooral voor hbo- en universitaire studenten. D66 wil voor álle studenten een Utrechtse Studentenkaart introduceren. Ook zet D66 in op een aparte wethouder voor het vervolgonderwijs, zodat samenhangend beleid wordt ontwikkeld voor de studenten in MBO, HBO en WO en voor de samenwerking met het vervolgonderwijs. D66 wil ook dat Utrecht meer gaat samenwerken met het vervolgonderwijs, onder meer door de City Deal Kennis Maken voort te zetten.

4.2 Onderwijs begint bij mensen

Onderwijs draait om de mensen die dit mogelijk maken: docenten die zich dagelijks inzetten om talent te helpen ontwikkelen. D66 luistert naar onderwijsprofessionals. In plaats van nieuwe regels moeten zij de ruimte krijgen om hun werk goed te doen.

D66 kiest voor:

- **Structurele subsidies voor het onderwijs.** Onderwijsinstellingen krijgen nu te maken met ‘subsidieconfetti’: veel kleine, tijdelijke en gelabelde subsidies die leiden tot versnippering en bureaucratie. D66 kiest voor structurele, zo min mogelijk gelabelde subsidies.
- **Leerlingen betrekken bij beleid.** We betrekken kinderen en jongeren actief bij beleid, zodat ze mee kunnen denken over de toekomst van de stad. Dit kan bijvoorbeeld via jongerenraden en aansluiting bij burgerschapsonderwijs. Daarnaast wil D66 dat alle Utrechtse leerlingen een bezoek brengen aan het stadhuis voor een kennismaking met lokale politiek.
- **Extra aandacht voor ontwikkeling in het onderwijs.** We introduceren een jaarlijkse onderwijsdag waar we onze onderwijshelden in het zonnetje zetten. Deze dag staat de ontwikkeling van iedereen in het onderwijs centraal. Daarnaast pleit D66 voor een Utrechtse scholenweek, waar leerlingen van alle scholen en schooltypes elkaar ontmoeten en samenwerken in aansprekende projecten rond maatschappelijke en bedrijfsgerichte vragen. Zo verbeteren we de samenwerking en het contact tussen verschillende onderwijslagen.
- **Een basisschool in elke buurt.** Vanwege gebrek aan ruimte en docenten is het beter niet te veel kleine basisscholen te hebben. Wel zet D66 zich in voor het behoud van zeker 1 basisschool in elke buurt.

4.3 Utrecht verdient een divers onderwijsaanbod

D66 wil dat je door onderwijs jezelf kan zijn. Of je nou goed bent met je hoofd, handen of met mensen, ieder talent is nodig.

D66 kiest voor:

- **Diverser onderwijsaanbod voor Overvecht.** D66 wil een middelbare school in Overvecht waar je kunt leren op vmbo-, havo- én vwo-niveau. Te veel kinderen uit Overvecht moeten nu naar een middelbare school buiten hun eigen wijk.
- **Actieplan voor vmbo in Utrecht.** Utrecht verdient een sterk vmbo dat álle leerlingen kansen biedt. Praktisch, sociaal en creatief talent moet gezien en gewaardeerd worden, want juist deze talenten hebben we hard nodig. Met een doelgericht actieplan versterken we het vmbo in Utrecht en zorgen we voor goede praktijkvoorzieningen, zodat leerlingen zich volop kunnen ontwikkelen.
- **Maatwerk voor wie dat nodig heeft.** We staan voor een onderwijsaanbod dat iedere leerling uitdaagt en dat schooluitval voorkomt. We luisteren daarbij naar leerlingen, ouders en onderwijsprofessionals, want zij weten het beste wat werkt in de praktijk.
- **Een leven lang ontwikkelen voor elke Utrechter.** Leren stopt niet na school. We zetten ons in voor ontwikkelmogelijkheden voor elke Utrechter, in elke carrièrestap. Samen met opleidingsinstellingen, werkgevers en partners zoals de bibliotheek maken we een leven lang ontwikkelen mogelijk voor iedere Utrechter. Want onze stad en economie verandert continu en daar moet iedereen in mee kunnen blijven doen.

4.4 Iedereen een kansrijke schooldag

Thuis ontstaan vaak al verschillen, maar op school kunnen we die verkleinen. Helaas is onderwijs niet langer de grote gelijkmaker: al op jonge leeftijd lopen kinderen achterstand op in toegang tot sport, cultuur en gezondheid. D66 wil dat iedere leerling een eerlijke kans krijgt om zichzelf te ontwikkelen.

D66 kiest voor:

- **Investeren in ieder kind.** D66 wil dat onderwijsinvesteringen daar terechtkomen waar ze het meeste verschil maken. Daarom kiezen we voor 'Eerlijk Investeren voor Eerlijke Kansen': financiering van scholen op basis van leerlingenspreiding, niet op basis van wijk, en uitgebreid naar scholen en gezinnen buiten de klassieke achterstandswijken. Geen kind mag over het hoofd worden gezien.
- **Een rijke schooldag voor elk kind.** Schoolontbijt, een gezonde schoollunch, sport, cultuur en muziek tijdens en na de schooldag.
- **Brede brugklassen.** D66 wil brede brugklassen van twee jaar op zoveel mogelijk middelbare scholen. Dat verlaagt het selectiemoment, geeft leerlingen meer ontwikkeltijd en vergroot zo de kansengelijkheid.
- **Meer locaties voor voorschoolse educatie.** Nu gaat 76% van de kinderen die een indicatie hebben naar de voorschool. D66 wil dat dit minimaal 90% wordt. Daarnaast willen wij dat ook kinderen zonder een indicatie vanaf 2 jaar gebruik kunnen maken van de voorschool.

- **Goede samenwerking vanaf de start.** D66 wil meer verbinding tussen vroegschoolse educatie, kinderopvang en basisscholen, bij voorkeur dicht bij elkaar in de buurt. Zo ontstaat een stevige basis waar kinderen soepel kunnen doorstromen. Nu staat kinderopvang nog te ver af van de publieke sector.
- **Schoolgebouwen moeten meer zijn dan alleen scholen.** We moedigen scholen aan om samen te werken met sportclubs, muziekverenigingen en andere organisaties in de buurt. Op zo'n brede buurtschool krijgen kinderen ook na schooltijd de kans om zich te ontwikkelen. Scholen vervullen meerdere functies in de wijk, zodat álle bewoners ervan profiteren. Schoolgebouwen dienen daarnaast voor iedereen toegankelijk te zijn.

4.5 Veilig en gezond kunnen leren

Iedereen moet zich veilig en gezien voelen op school. Want leren lukt alleen als je goed in je vel zit. Constant online zijn en sociale media geven veel druk. De ontwikkeling van kinderen stopt niet bij de schooldeur.

D66 kiest voor:

- **Meer autonomie voor leerlingen.** We stimuleren scholen om te experimenteren met beperkte toegang van ouders tot cijferlijsten, zodat privacy en zelfstandigheid van leerlingen beter worden beschermd.
- **Gezond schermgebruik voor leerlingen.** We steunen de landelijke richtlijn 'gezond schermgebruik' en moedigen Utrechtse scholen aan om het gebruik van sociale media terug te dringen, ook op de basisschool.
- **Een veilige en groene schoolomgeving.** We maken elke straat bij een school een fietsstraat, waar auto's te gast zijn. Daarnaast investeren we in groene schoolpleinen en groene omgeving rondom scholen, zodat klaslokalen koel blijven en kinderen gezond kunnen spelen. D66 wil dat de gemeente scholen helpt om schoolgebouwen te renoveren en verduurzamen.
- **Jezelf kunnen zijn op school.** We willen een Gender and Sexuality Alliance (GSA) op elke Utrechtse school. Bovendien zetten we ons in voor structurele seksuele vorming, met aandacht voor weerbaarheid en respect.
- **Onderwijs en jeugdbeleid dat samenwerkt.** D66 pakt onderwijs en jeugdbeleid integraal aan. Met duidelijke afspraken over jeugdzorg en sterke samenwerking tussen scholen, buurtteams en jongerenwerk.

4.6 Meer mensen voor de klas

Wij vinden dat elke leerling of student een goede, inspirerende leerkracht verdient. Maar door het lerarentekort staat dat onder druk. D66 wil Utrecht aantrekkelijk houden voor docenten, met waardering, betaalbare woonruimte en goede ondersteuning.

D66 kiest voor:

- **Meer betaalbare woningen voor docenten.** We zorgen bij elk nieuw onderwijsgebouw voor betaalbare woonruimte voor docenten.

- **Verbeterde mobiliteit voor docenten.** We maken goede OV-verbindingen naar scholen mogelijk. Als het openbaar vervoer niet mogelijk is, bieden we parkeervergunningen aan voor leraren.
- **Belonen van innovatieve oplossingen.** We belonen initiatieven uit de onderwijssector om het lerarentekort tegen te gaan. Bijvoorbeeld door de komende vijf jaar de kosten voor 25 zij-instroomplekken te vergoeden wanneer er sprake is van een salarisgat tijdens de opleiding.
- **Ambtenaren voor de klas.** We geven gemeenteambtenaren de kans om in het onderwijs te werken, met een soepele terugkeerregeling, en hopen dat ook andere werkgevers zich laten inspireren om werk en onderwijs te combineren.

4.7 De bibliotheek als bron van leesplezier en digitaal meedoen

D66 wil de leescrisis in Utrecht tegengaan. Goed kunnen lezen en schrijven is essentieel om mee te doen in het leven. De Bibliotheek Utrecht is een belangrijk platform voor het tegengaan van achterstand in lees- en digitale vaardigheden.

D66 kiest voor:

- **Laaggeletterdheid aanpakken.** We pakken laaggeletterdheid actief aan met voorschoolse educatie. Daarnaast willen wij een nieuw 'kindcentrum meertaligheid' in Utrecht, waar elk Utrechts kind met een andere moedertaal dan Nederlands terecht kan voor aanvullend taalonderwijs. Het is makkelijker om Nederlands te leren als je je eigen moedertaal ook goed beheerst.
- **Gratis lidmaatschappen bij de bieb.** D66 wil gratis lidmaatschappen aanbieden voor specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld voor meelezende ouders.
- **Een financieel gezonde bibliotheek.** De bibliotheek financieel gezond houden door per inwoner subsidie te verstrekken.
- **Meer bibliotheken in Utrecht.** Ons doel is dat elke wijk een bibliotheek heeft. Daarom pleiten wij voor een bibliotheek in bijvoorbeeld Rijnenburg, de Merwedekanaalzone en in Rijsweerd.
- **Meer gratis studieplekken.** Niet iedereen kan prettig thuis studeren. Daarom willen wij meer toegankelijke studieplekken creëren in buurthuizen en bibliotheken.
- **Extra geld voor de schoolbibliotheek.** De schoolbibliotheek helpt om leerlingen te laten lezen en oefenen met digitale geletterdheid. Daarom willen we de schoolbibliotheek structureel financieren en op alle scholen beschikbaar maken. Dus ook in het praktijkonderwijs.

5. Economie: Ondernemen met lef en ambitie

D66 kiest voor een duurzame en inclusieve economie die mens en planeet versterkt, waar ondernemerschap bloeit en creativiteit en innovatie beloond worden.

Utrecht is één van de meest competitieve regio's van Europa. Daar mogen we trots op zijn. **Onze stad vormt het kloppend hart van talent en economische innovatie.** Voor D66 is het essentieel dat we deze kracht koesteren door zoveel mogelijk ruimte en vrijheid te bieden aan startups, grote bedrijven en kleine ondernemers: kortom, iedereen die met hart en ziel van betekenis wil zijn voor het verdienvermogen van onze stad. Ondernemers maken Utrecht duurzamer, leefbaarder én bruisender.

Economische vrijheid betekent dat mensen de ruimte hebben om te ondernemen, werk te vinden dat bij hen past of hun ideeën vorm te geven. Maar vrijheid is nooit vrijblijvend. Ze vraagt ook om verantwoordelijkheid: om duurzaam en circulair te werken, zorgvuldig om te gaan met onze grondstoffen en energie, en de beschikbare ruimte en kansen eerlijk te delen. Met de groei van de stad zijn er ook meer werkplekken nodig. Niet alleen in de traditionele sectoren, maar juist in innovatieve en duurzame bedrijven die bijdragen aan de toekomst van Utrecht.

D66 wil bouwen aan een slimme, circulaire en inclusieve economie. Wij combineren economische groei met maatschappelijke waarde: een economie die goed is voor mens én planeet. Daarin staat ondernemerschap centraal en worden creativiteit en innovatie beloond en gestimuleerd. We kiezen voor sectoren die passen bij de schaal en ambitie van onze stad en geven ruimte aan slimme bedrijvigheid: digitale startups, circulaire maakindustrie, gezondheidstechnologie en kennisintensieve dienstverlening.

We investeren in duurzame bedrijvigheid en gelijke kansen, en stimuleren samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en de lokale overheid. Daarbij maken we regels eenvoudiger en toegankelijker voor sociaal ondernemerschap en zetten digitalisering in als motor.

D66 wil dat Utrecht de meest duurzame, innovatieve en ondernemende stadseconomie van Europa blijft. Een economie waar iedereen kan bijdragen en profiteren.

5.1 Onze economische koers

Utrecht is sterk en veerkrachtig dankzij haar ondernemers. Zij geven kleur aan onze stad: door te innoveren, banen te scheppen en Utrecht duurzamer, inclusiever en leefbaarder te maken. Wij zetten ondernemerschap, creativiteit en innovatie centraal. Dit nemen we ook mee in de Actieagenda Utrechtse Economie, die in 2026 wordt aangescherpt.

D66 kiest voor:

- **Duurzaamheid als standaard.** We willen een circulaire economie waarin we zuinig omgaan met energie en grondstoffen. De Utrechtse Nieuwe Economie Index (NEx), die onder onze D66-wethouder is ontwikkeld, stellen we daarbij centraal.
- **Meer vertrouwen en samenwerking tussen gemeente en ondernemers.** D66 wil dat ondernemers kunnen rekenen op een gemeente die denkt in mogelijkheden in plaats van beperkingen, en die hen structureel en vroegtijdig betreft bij beleid en uitvoering. Via één herkenbaar ondernemersloket – met vaste aanspreekpunten en persoonlijk contact – en initiatieven als Ondernemer Centraal en de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht, bouwen we aan een stad waar gemeente en ondernemers elkaar versterken.
- **Steun voor het Ondernemersfonds Utrecht (OFU).** Het OFU – dat wordt ingezet voor bijvoorbeeld gebiedspromotie, verduurzaming en evenementen – heeft een onmisbare rol in de Utrechtse economie. De middelen in dit fonds worden bijeengebracht door bedrijven en organisaties (via een belastingopslag) en daarom hebben zij zelf zeggenschap over de besteding.
- **Belonen en stimuleren van creativiteit en innovatie.** Nieuwe ideeën en startups in Utrecht moeten kunnen groeien en bloeien. We moedigen de ontwikkeling van nieuwe broedplaatsen aan, waar circulariteit, technologie, cultuur en onderwijs samenkomen.
- **Stimuleren van talentontwikkeling.** Een bedrijf is zo innovatief als zijn medewerkers zijn. Daarom willen we bedrijven ondersteunen bij het vinden van de juiste nieuwe talenten en talentontwikkeling door afstemming met het vervolgonderwijs te verbeteren.
- **Randvoorwaarden op orde.** We regelen de randvoorwaarden om te ondernemen goed in, zoals een betrouwbaar stroomnet, voldoende werkruimte en goede bereikbaarheid.

*Zie ook het hoofdstuk **Klimaat en openbare ruimte**.*

5.2 Meer ruimte voor sociaal en duurzaam ondernemerschap

Ondernemers die maatschappelijke waarde creëren, verdienen extra steun. Zij zijn de motor achter sociale innovatie en de circulaire economie. Door regels te versoepelen en gerichte investeringen geven we deze ondernemers de ruimte om te starten en te groeien.

D66 kiest voor:

- **Een fonds voor sociaal ondernemerschap.** We zetten een fonds op voor sociaal ondernemerschap. Hierbij stelt de gemeente startkapitaal beschikbaar en vult dit aan met bijdragen van investeerders en maatschappelijke fondsen. Zo zorgen we dat goede ideeën sneller van de grond komen.
- **Oprichten van een 'circulair loket'.** We richten een circulair loket op waar ondernemers en bewoners terecht kunnen met vragen en ondersteuning rond circulair ondernemen, geïnspireerd op het succesvolle voorbeeld uit Zuid-Holland. Via dit loket delen we actief kennis met partners en maken we wet- en regelgeving eenvoudiger en beter toegankelijk.
- **Versoepeling van tijdelijke initiatieven.** We versoepelen regels en vergunningsprocedures voor tijdelijke bestemmingen zoals pop-up werkplaatsen, buurtbedrijven en circulaire hubs.

*Zie ook het hoofdstuk **Klimaat en openbare ruimte**.*

5.3 Digitalisering als motor van de toekomst

Digitalisering verandert onze samenleving in hoog tempo. Voor een stad als Utrecht biedt dit enorme kansen voor een innovatieve economie. Tegelijkertijd brengt digitalisering ook uitdagingen met zich mee, zoals zorgen over privacy, digitale ongelijkheid en de noodzaak om inwoners en bedrijven mee te nemen. Daarom wil D66 dat Utrecht uitgroeit tot een stad waar digitale innovatie hand in hand gaat met inclusie, veiligheid en ethiek.

D66 kiest voor:

- **Een grotere ambitie voor digitale startup hubs.** De Utrechtse *startup* en *scale-up* hub *DotSlash* is een succes. Dit willen we uitbreiden tot de eerste 'Digitale Scale-up Campus' van Nederland, een plek waar ondernemerschap, technologie en onderwijs elkaar weten te vinden.
- **Versterken van digitale geletterdheid en AI-vaardigheden.** Wij willen dat iedereen in Utrecht meedoet in de digitale samenleving. Daarom bieden we cursussen en ondersteuning aan in bibliotheken en wijkcentra. Ook versterken we digitale geletterdheid in alle lagen van het onderwijs, met speciale aandacht voor AI en cyberveiligheid.
- **Privacy en ethiek voorop.** We willen strikte waarborgen voor privacy, dataveiligheid en digitale ethiek bij alle gemeentelijke projecten. Daarnaast stellen we waar mogelijk onze data openbaar beschikbaar, zodat inwoners, onderzoekers en bedrijven kunnen bijdragen aan transparantie en innovatie.
- **Slimme technologie voor een duurzame stad.** We zetten sensoren voor luchtkwaliteit en energie-efficiënte systemen in de openbare ruimte in om de stad duurzamer te maken.

Zie ook het hoofdstuk **Financiën**.

5.4 Een bruisend Utrecht vol ondernemers en horeca

Een levendige stad heeft ruimte nodig voor creativiteit en ondernemerschap. Ondernemers zorgen voor een bruisend Utrecht waar bewoners en bezoekers zich thuis voelen. Tegelijkertijd is het belangrijk om levendigheid en leefbaarheid in balans te houden. Heldere regels en goede samenwerking tussen gemeente en ondernemers maken dit mogelijk.

D66 kiest voor:

- **Versoepeling van regels voor retail ondernemers.** Wij vinden dat een drankje aanbieden moet kunnen. Daarom gaan we voor een versoepeling van regels voor lichte horeca in retailpanden. We houden ons aan de landelijke alcoholwetgeving.
- **Eén duidelijk loket voor ondernemers.** We willen één toegankelijker Ondernemers- en horecaloket dat langer open is en ondernemers proactief ondersteunt bij het oplossen van problemen waar zij tegenaan lopen. We kijken of we dit in meer gebieden dichterbij ondernemers kunnen organiseren, zoals in Nieuw Overvecht.
- **Een Aanjager Nieuwe Horeca.** De Aanjager, een samenwerking tussen gemeente en ondernemers, heeft als doel om saaie en beloftevolle plekken in de stad om te toveren tot bruisende ontmoetingsplaatsen. Denk bijvoorbeeld aan Roost bij het Paardenveld.

- **Bescherming van de nachtcultuur en creatieve horeca.** We zien dat te vaak klachten van omwonenden, zowel gegrond als ongegrond, impact hebben op de speelruimte van ondernemers.
- **Transparantere regels bij toezicht en handhaving.** Het is belangrijk dat ondernemers, ook zeker in de horeca, gecontroleerd worden of zij de regels naleven. Daarbij is het wel belangrijk dat klachten over controles serieus genomen worden, de onderlinge bejegening positief blijft en er betere privacyrichtlijnen komen over het maken van beeldmateriaal.
- **Goed gedrag moet worden beloond.** Horecaondernemers worden veelvuldig gecontroleerd door boa's. Horecaondernemers die echter al meermaals positief door de controle zijn gekomen, hoeven minder frequent gecontroleerd te worden.

Zie ook het hoofdstuk **Cultuur**.

5.5 Ruimte voor bedrijvigheid en industrie

Utrecht groeit en daarmee neemt ook de behoefte toe aan ruimte voor bedrijven die banen en innovatie brengen. Tegelijk is de ruimte in onze stad schaars en willen we dat bedrijvigheid altijd bijdraagt aan duurzaamheid en leefbaarheid. D66 wil bedrijventerreinen daarom ontwikkelen tot plekken waar de economie van de toekomst ontstaat, met ruimte voor innovatieve maakindustrie, circulaire logistiek en samenwerking met kennisinstellingen.

D66 kiest voor:

- **Versnelde herontwikkeling.** We versnellen procedures voor herontwikkeling van verouderde bedrijfspanden tot energiezuinige en toekomstbestendige werkplekken. Dit betekent ook dat we bestemmingsprocedures versimpelen.
- **Lage Weide als proeftuin.** We maken van Lage Weide een proeftuin voor duurzame maakindustrie, met focus op energietransitie, circulaire logistiek en *smart grids*. Extra OV-verbindingen, fietsroutes waaronder de Demkabrug en een hub voor stadslogistiek krijgen prioriteit.
- **Prioriteit geven aan duurzame bedrijven.** We onderzoeken een 'groene vestigingsvoorrang', wat prioriteit geeft aan het vestigen van bedrijven die aantoonbaar bijdragen aan de energietransitie en circulaire doelen.
- **Een frisse blik op de Woonboulevard.** We geven ruimte aan de groeibriljant DotSlash en zoeken in deze buurt naar een evenwicht tussen het mogelijk verdichten van de bestaande detailhandel en nieuwe sociale werkplekken, horeca en woonruimte.

5.6 Sekswerk is ook werk

D66 staat pal voor de rechten, veiligheid en autonomie van sekswerkers. Daarom kiezen we vol overtuiging voor een liberale, progressieve politiek, voorbij taboes en achterhaalde verboden. Wij nemen verantwoordelijkheid voor de gezondheid, veiligheid en leefbaarheid van onze stad. Want sekswerk is ook werk.

D66 kiest voor:

- **Veiligheid voor sekswerkers voorop.** Wij zetten ons in dat sekswerkers niet langer in de illegaliteit werken. Goede zorgverlening is belangrijk, net als het tegengaan van uitbuiting, mensenhandel en onvrijwillige sekswerk.
- **Verschillende vormen van sekswerk.** De commissie Sorgdrager adviseerde om verschillende vormen van sekswerk mogelijk te maken. Wij zijn blij dat thuiswerk in Utrecht inmiddels kan en pleiten voor veilige plekken met passende maatregelen. Ook onderzoeken we hoe en waar straatsekswerk veilig en goed georganiseerd kan plaatsvinden.
- **Voorkomen van illegaliteit.** Wij pleiten voor meer kleinschalige locaties voor sekswerk die aansluiten op de vraag. De gemeente kan hierbij eventueel ook als verhuurder optreden.

6.Cultuur: Een culturele creatieve stad

D66 kiest voor een creatief en bruisend Utrecht waar cultuur iedereen verbindt en makers de ruimte krijgen.

Utrecht bruist van cultuur. Overal in de stad voel je de energie van film, dans, theater, muziek, beeldende kunst, architectuur, erfgoed en media. **Creativiteit brengt ons samen, inspireert en geeft onze stad karakter.**

D66 vindt dat makers – van amateur tot professional, van student tot gevestigde kunstenaar – de ruimte moeten krijgen om bij te dragen aan deze stad. **Cultuur is voor ons geen luxe, maar een essentieel onderdeel van een levendige, inclusieve en creatieve stad.**

6.1 Utrecht als culturele en creatieve trekpleister

Utrecht barst van het culturele potentieel, maar dit wordt nog niet goed benut. D66 kiest voor visie en lef om keuzes te maken waardoor onze stad een aantrekkelijke plek is voor bezoekers, artiesten en kunstenaars van ver buiten Utrecht. Met toonaangevende podia en culturele instellingen.

D66 kiest voor:

- **Een nieuwe concertlocatie en vast festivalterrein.** We willen onderzoeken of er ruimte kan worden geboden aan grootschalige evenementen of een vaste concertlocatie in bijvoorbeeld het Stadion Galgenwaard, Rijnenburg en de Jaarbeurs.
- **Toekomstvisie met inspraak van culturele instellingen.** Grote instellingen hebben hun wisselwerking op de gehele culturele keten, en geven de stad een gezicht. Samen met de instellingen die het culturele uithangbord van Utrecht vormen (het Centraal Museum, TivoliVredenburg en de Stadsschouwburg) werken we aan een ambitieuze toekomstvisie richting 2040. Hoe ziet dit culturele veld eruit in de toekomst en wat is hiervoor nodig?
- **Utrecht wordt dé literaire hoofdstad van Nederland.** Door het Literatuurfestival, de Nacht van de Poëzie, de Bibliotheek en de komst van het Literatuurmuseum en Kinderboekenmuseum heeft Utrecht hier alle kans toe: we zijn al Unesco City of Literature. Wij steunen elk initiatief dat hieraan bijdraagt, bijvoorbeeld door het Boekenbal naar Utrecht te halen en door een kinderboekenbal te organiseren.
- **Stimuleren van internationale culturele uitwisseling.** De kracht van Utrecht zit in de combinatie van lokale verankering van cultuur en mondiale impact. We stimuleren internationale uitwisseling en internationale profilering van Utrechtse makers en instellingen
- **Nederlands Filmfestival behouden in Utrecht.** Blijven investeren in de film- en beeldcultuur in Utrecht, zoals het Nederlands Film Festival (NFF). Filmevenementen zijn toegankelijk voor een breed publiek, zijn een springplank voor Utrechts talent en bieden een enorm platform, ook voor filmeducatie.

6.2 Een creatieve stad voor alle Utrechters

De behoefte aan cultuur en creativiteit groeit. Maar er is een tekort aan ruimte voor nachtcultuur, kunst, experiment en repetities. D66 geeft ruimte aan cultuur.

D66 kiest voor:

- **Culturele initiatieven in elke wijk en voor alle Utrechters.** Samen met inwoners en ondernemers willen we culturele initiatieven en instellingen verspreiden over de stad. Ook buiten de binnenstad moet het bruisen. Bestaande en toekomstige locaties, zoals in Leidsche Rijn, het cultuurcluster Berlijnplein met RAUM en het Castellum, worden als het aan D66 ligt volop benut voor evenementen voor buurt en stad, waar cultuur, creatie en sociale organisaties samenkomen. De U-pas biedt verschillende opties voor inwoners met een kleine portemonnee, maar de gemeente moet meer doen om cultuur bij alle Utrechters te krijgen.
- **Creatieve locaties voor culturele evenementen.** Leegstaande gebouwen en de openbare ruimte kunnen beter benut worden voor culturele en creatieve initiatieven, ook voor de rafelranden, door bijvoorbeeld een tijdelijke bestemming te verlenen. Daarnaast kan de behoefte aan een geschikte middenzaal (circa 350 stoelen) worden ingevuld binnen een bestaand gebouw.
- **Meer kunst op straat.** Samen met bewoners en ondernemers kan in elke wijk worden onderzocht welke behoefte er is, zodat de kunst diverser wordt. Muurschilderingen zijn een mooi voorbeeld.
- **Muziekonderwijs makkelijk vindbaar maken.** D66 pleit voor een platform/website waar al het aanbod in muziekonderwijs in Utrecht vindbaar is en zet zich daarnaast in voor een grote muziekschool in Utrecht.
- **Ruimte voor evenementen in de stad.** Een gemeente die flexibel omgaat met evenementen en tentoonstellingen in de openbare ruimte, waar het voor iedereen toegankelijk is. Het 'Rondje Singel', een evenement samen met TivoliVredenburg om de Singel te openen, was een goed voorbeeld. Het is mooi om zo'n stadsfeest jaarlijks terug te zien, bijvoorbeeld elk jaar in een andere wijk.
- **Sterke lokale media.** We staan voor goede toegang tot informatie en transparantie, zodat lokale onafhankelijke media het gemeentebestuur kritisch kunnen volgen. Wij juichen innovatie bij lokale media toe waardoor meer jongeren worden bereikt.

6.3 Meer cultuur tijdens en na zonsondergang

De ruimte voor nachtcultuur is schaars, handhaving is vaak knellend en vergunningen blijven soms onbenut. D66 staat voor een nachtleven dat de ruimte krijgt om te bloeien.

D66 kiest voor:

- **Balans tussen belang van ondernemers, bewoners en bezoekers.** We laten de belangen van gebruikers van nachtcultuur, ondernemers en bewoners even zwaar meewegen, waarbij ondernemers zich inzetten voor draagvlak van de omgeving. We volgen steden als Brussel en Toronto in het 'agent of change'-principe: zo beschermen we bestaande uitgaansgelegenheden en geven we nieuwe bewoners duidelijkheid over wat ze in hun buurt kunnen verwachten.
- **Ruimte voor nachtcultuur.** We zorgen dat nachtcultuur op verschillende plekken in de stad, ook buiten de binnenstad, de ruimte krijgt.

- **24-uursvergunningen beter benutten.** We laten geen schaarse 24-uursvergunning onbenut. We willen dat de gemeente toetst of een gelegenheid daadwerkelijk gebruikmaakt van de mogelijkheden van de vergunning.
- **Nachtcoördinator behouden.** We zetten de nachtcoördinator voort, die de Utrechtse nachtcultuur een enorme impuls heeft gegeven.
- **Jongeren betrekken bij nachtcultuur.** We stimuleren experimenten met nachtcultuur voor 16- tot 18-jarigen.

6.4 Ruimte voor makers vergroot de kracht van cultuur

Wij denken in mogelijkheden en zetten ons in voor een gemeente die ruimte biedt aan makers en initiatieven. Want Utrecht barst van het culturele talent.

D66 kiest voor:

- **Meedenken met makers.** We blijven altijd meedenken met creatieve en culturele makers en jeugdinitiatieven en kijken hoe het wél kan. Makers kunnen op een laagdrempelige manier bij de gemeente terecht, bijvoorbeeld via een online loket of een initiatievenfonds voor cultuur in de stad.
- **Ambities verbinden.** We zorgen dat ambities op (nacht)cultuur door het gehele gemeentelijke apparaat worden gedragen en elkaar versterken.
- **Fair Practice Code.** We indexeren de bijdrage die gesubsidieerde partijen ontvangen om te voldoen aan de Fair Practice Code, zodat deze meegroeit met de inflatie.
- **Betaalbaar aanbod.** We voorkomen verschraving van evenementen door te blijven strijden voor lage leges.
- **Cultureel talent behouden.** We zorgen dat cultureel talent ook na de studie in Utrecht kan blijven wonen en werken. Daarvoor zijn meer broedplaatsen nodig zoals de Nijverheid: plekken om te maken en experimenteren. Wij blijven inzetten op de afgesproken 80.000 m2 en zien nieuwbouwprojecten zoals Rijnenburg als een kans om culturele voorzieningen mee te laten groeien. Wonen en broedplaatsen kunnen prima samengaan, mits bestemmingen flexibel blijven.
- **Financiële zekerheid.** We willen rust en vertrouwen voor instellingen en pleiten daarom voor langdurige subsidies van acht jaar. Langdurige financiële zekerheid voor grote instellingen is nodig, naast de ruimte voor kleine en nieuwe initiatieven en investeringen in innovatie.

Deel 3

Sociaal en gezond Utrecht

**Vrijheid en kansen voor
iedereen**

Samenvatting

Wij geloven dat iedereen in Utrecht de vrijheid moet hebben om het eigen leven vorm te geven. Maar vrijheid betekent ook dat we elkaar niet laten vallen. Daarom zet D66 in op slimme en vernieuwende oplossingen die zekerheid bieden en kansen vergroten, zodat iedereen kan meedoen. Je gezondheid mag niet afhangen van je postcode: iedere Utrechter verdient goede hulp en zorg wanneer nodig. Toegankelijk en in je eigen buurt. Door in te zetten op preventie en zorg en ondersteuning slimmer te organiseren, maken we ruimte voor wat echt telt: persoonlijke aandacht en gelijke kansen voor iedereen.

Speerpunten:

Sociaal - D66 kiest voor een sterk en sociaal Utrecht, waar iedereen grip heeft op het eigen leven en kansen krijgt om mee te doen.

- Voorkomen en vroegtijdig aanpakken van schulden.
- We sluiten aan bij wat er al is, verbeteren en schalen wat werkt en gaan niet tal van nieuwe initiatieven starten: *less is more!*
- Eén miljoen per jaar beschikbaar voor burgerinitiatieven in buurten en wijken: samen maken we de stad.

Gezondheid - D66 kiest voor een gezond Utrecht waar welzijn, preventie en gelijke kansen centraal staan, zodat iedereen – ongeacht afkomst of wijk – perspectief heeft op een goed en gezond leven.

- Bij alle gemeentelijke beslissingen staat gezondheid centraal. We kijken verder dan zorg alleen en investeren in buurten, bestaanszekerheid en een leefomgeving die gezond leven makkelijk maakt.
- Meer ruimte voor sport, spel en bewegen: sportvoorzieningen groeien mee met de stad en worden gecombineerd met groen.
- Brede aandacht voor mentale gezondheid, in het bijzonder voor jongeren en studenten.

7. Sociaal: Zeker zijn van je bestaan

D66 kiest voor een sterk en sociaal Utrecht, waar iedereen grip heeft op het eigen leven en kansen krijgt om mee te doen.

D66 gelooft dat een stevige sociale basis begint met een plek waar je je veilig en thuis voelt, met mensen op wie je kunt bouwen en een dag die betekenisvol is. Werk is daarbij meer dan inkomen: het geeft zekerheid, structuur en kansen. Ondernemers, werknemers en vrijwilligers samen maken van Utrecht een stad die floreert én solidair is. **Want meedoen betekent persoonlijke groei, sterke buurten en meer sociale samenhang.**

Toch lukt dat niet altijd. Soms stapelen problemen zich op en is steun nodig. **Daarom investeren we in het voorkomen van schulden, zorgen we voor eerlijke kansen op werk en passende hulp. Zo krijgt iedereen de vrijheid om zijn, haar of hun leven vorm te geven.**

De meeste Utrechters voelen zich gelukkig en gezond, maar de verschillen tussen wijken en inkomens zijn groot. D66 kiest voor een gerichte en toekomstbestendige aanpak die deze ongelijkheid verkleint. We verbinden werkgevers en begeleiden mensen in kwetsbare posities naar werk. We ondersteunen ondernemerschap, maken (taal)onderwijs toegankelijk en nemen drempels voor vrijwilligerswerk weg. En als betaalbare kinderopvang ontbreekt, stimuleren we ouders om samen informele oplossingen te organiseren – met steun van de gemeente.

We geven mensen grip op hun leven, stimuleren werk en talentontwikkeling, voorkomen schulden en zorgen dat iedereen volwaardig mee kan doen. Zo draagt D66 Utrecht bij aan een sterke sociale basis.

7.1 Voorkom schulden voordat ze groeien

Een stabiele sociale basis begint met financiële zekerheid. Door vroegtijdig schulden te signaleren en aan te pakken voorkomen we dat problemen zich opstapelen en het leven onnodig zwaar wordt. Zo versterken we de veerkracht van Utrechters en dragen we bij aan de samenhang in onze stad.

D66 kiest voor:

- **Vroegtijdige signalering en preventie.** We zetten in op preventie door schulden vroegtijdig te signaleren en aan te pakken, zodat grotere problemen worden voorkomen.
- **Samenwerken met partners.** We willen dat de gemeente de samenwerking met woningcorporaties, zorgverzekeraars en energiebedrijven voortzet en verder uitbouwt.
- **Bundeling en overname van schulden.** De gemeente neemt waar nodig schulden over en bundelt deze, zodat het afbetalen eenvoudiger wordt.

7.2 Toegankelijke en effectieve hulp voor iedereen

Bij D66 geloven we dat iedereen de kans moet krijgen om zelfstandig en volwaardig mee te doen in de samenleving. Daarom zetten we in op hulp die effectief en toegankelijk is en dichtbij de mensen staat die het nodig hebben. We combineren persoonlijke ondersteuning met slimme samenwerking en digitale toegankelijkheid, zodat niemand tussen wal en schip valt.

D66 kiest voor:

- **Lobby richting Den Haag.** Een scherpe afbakening helpt om schaarse middelen in te zetten voor mensen die dit het hardste nodig hebben, en minder voor de mensen die het beste de weg weten in het systeem.
- **Verbeterde toeleiding en samenwerking.** We verbeteren de toeleiding naar beschikbare hulp voor mensen in de meest kwetsbare posities, met inzet op samenwerking en 'Vroeg eropaf' (vroegsignalering), netwerkdoorverwijzing en ervaringsdeskundigheid.
- **Betere gegevensdeling.** Met toestemming van betrokkenen verbeteren we de gegevensdeling binnen de gemeente, zodat gegevens niet telkens opnieuw hoeven te worden ingevoerd.
- **Toegankelijke hulp.** Hulp kan digitaal in begrijpelijke taal als basis, maar blijft persoonlijk bij iemand aan tafel voor wie dat nodig is.

7.3 Buurten waar je op kunt bouwen

Wij geloven dat echte oplossingen voor armoede en bestaanszekerheid dichtbij de mensen zelf beginnen. Door te vertrouwen op de kracht van buurten en gemeenschappen, en te bouwen op wat er al is, zorgen we voor een duurzame aanpak waarbij iedereen mee kan doen en niemand buiten de boot valt.

D66 kiest voor:

- **Oplossingen dichtbij.** We zoeken oplossingen voor armoede en bestaanszekerheid in de kracht van buurten en wijken zelf. We ondersteunen initiatieven van inwoners vanuit het initiatievenfonds.
- **Duurzame aanpak.** We sluiten aan bij wat er al is, verbeteren en schalen wat werkt en gaan niet tal van nieuwe initiatieven starten.
- **Langdurige aanwezigheid en ondersteuning.** We blijven inzetten op langdurige aanwezigheid van bijvoorbeeld een huisarts of sociaal werker in de wijk en benutten de informele structuren en initiatieven die er al zijn.

7.4 Maatwerk als het leven ingewikkeld wordt

D66 gelooft dat Utrechters sneller geholpen moeten worden als problemen zich opstapelen.

Standaardbeleid is soms niet genoeg; daarom geven wij ambtenaren de ruimte om oplossingen op maat te bieden, met extra budget en persoonlijke begeleiding waar nodig.

D66 kiest voor:

- **Maatwerk bieden in lastige situaties.** We geven ambtenaren de ruimte om maatwerk te leveren waar dat nodig is. Wanneer een stapeling van problemen op verschillende levensgebieden speelt, is standaardbeleid soms niet voldoende.
- **'Doorbraakbudget' verruimen.** We stellen een doorbraakbudget van één miljoen euro beschikbaar. Hiermee krijgen wijkprofessionals de ruimte om in lastige situaties passende oplossingen te bieden. Ook inwoners kunnen een beroep doen op dit budget voor hun initiatieven.
- **Menselijke ondersteuning wanneer je vastloopt.** We verkennen mogelijkheden voor een initiatief als GelijkGezond, waarbij iemand die vastgelopen is, ondersteund wordt door één persoon om stap voor stap het leven weer op orde te brengen.
- **Samen oplossingen zoeken.** We geven de gemeente en haar ambtenaren de vrijheid om organisatiegrenzen te overstijgen en gezamenlijk naar oplossingen te zoeken.

7.5 Een inclusieve stad vol ontmoeting en verbinding

Utrecht is een stad waarin mensen met verschillende achtergronden elkaar ontmoeten, samenwerken en van elkaar leren. Integratie is geen eenrichtingsverkeer, maar een gezamenlijke verantwoordelijkheid. D66 zet daarom in op ontmoeting, verbinding en actieve betrokkenheid vanaf dag één.

D66 kiest voor:

- **Ontmoeting en verbinding stimuleren.** We stellen ontmoeting centraal. Wij willen maatschappelijke, culturele en geografische 'bubbels' met elkaar verbinden tot een bruisende en toegankelijke stad, bijvoorbeeld via huiskamers van de wijk en ondersteuning van buurtinitiatieven.
- **Integratie vanaf dag één.** Integratie is geen éénrichtingsverkeer, maar onderdeel van een samenleving waarin mensen met verschillende achtergronden elkaar ontmoeten. Vanzelfsprekend zijn er daarbij rechten én plichten. Die gelden voor iedereen. Wij gaan voor een integratiebeleid dat vanaf dag één zorgt dat mensen de taal leren, aan het werk gaan en betrokken worden bij de Utrechtse samenleving. Emancipatie, actieve betrokkenheid, gelijke kansen en gemeenschappelijke waarden staan daarbij centraal.

7.6 Een krachtige en eerlijke arbeidsmarkt

Werk is meer dan inkomen: het brengt zelfstandigheid en persoonlijke maatschappelijke ontwikkeling. Duurzame participatie draagt bij aan een arbeidsmarkt in balans. In samenwerking met partners blijft de gemeente inzetten op duurzaam betaald werk. D66 zet zich in voor een eerlijke arbeidsmarkt waarin iedereen gelijke kansen krijgt, uitbuiting wordt tegengegaan en het talent van inwoners, nieuwkomers, vluchtelingen en arbeidsmigranten volop wordt benut. We stimuleren vaste banen boven onzekere constructies, versterken toezicht op logieslocaties en zorgen dat iedereen vanaf dag één actief kan deelnemen aan de arbeidsmarkt.

D66 kiest voor:

- **Sterkere samenwerking tussen bedrijven, overheid en onderwijsinstellingen.** De gemeente heeft daarbij een verbindende en faciliterende rol. Met bemiddeling naar werk en sociale ontwikkeltrajecten blijft de gemeente een springplank bieden voor onbenut talent. Ook investeert de gemeente in leer-werktrajecten, en zorgt dat regelingen of subsidies effectief worden ingezet voor omscholing naar kraptesectoren (essentieel voor bijvoorbeeld de energietransitie).
- **Tegen schijnzelfstandigheid en uitbuiting.** We staan pal tegen schijnzelfstandigheid en uitbuiting via ondoorzichtige ZZP-constructies, wat arbeidsmigranten vaak raakt.
- **Meer vaste contracten.** Utrechtse bedrijven worden gestimuleerd om meer mensen een vast contract te bieden, vooral aan de onderkant van de arbeidsmarkt. In samenwerking met de Rijksoverheid zetten we in op de scheiding van arbeidsovereenkomsten en huurcontracten.
- **Strenger toezicht op logieslocaties.** We versterken het toezicht op huisvesting voor arbeidsmigranten om misbruik en slechte arbeidsomstandigheden tegen te gaan.
- **Actieve participatie vanaf dag één.** Door nieuwkomers, vluchtelingen en arbeidsmigranten vanaf dag één actief te laten participeren, voorkomen we dat mensen tussen wal en schip vallen. Belangrijker nog is dat we ieders talent benutten, juist in een zeer krappe arbeidsmarkt.

Slimme oplossingen

Nieuwkomers helpen sneller te integreren via 'meedoenbalies'

D66 vindt dat Utrecht altijd haar eerlijke deel asielzoekers op moet vangen. Ongeacht of de landelijke politiek de Spreidingswet intact laat. Utrecht heeft een lange geschiedenis van asielopvang met open deuren, waarbij opvang van toegevoegde waarde is voor de integratie van asielzoekers in de Utrechtse samenleving, maar ook voor omwonenden. In de Utrechtse asielopvang wordt daarom ingezet op ruimtes waar omwonenden en nieuwkomers elkaar kunnen ontmoeten en gezamenlijk meedoen aan cursussen of andere activiteiten.

Via 'meedoenbalies' of andere voorzieningen wordt snelle begeleiding naar werk gefaciliteerd, in samenwerking met werkgevers uit de buurt. De meedoenbalies onderzoeken daarnaast op welke manier initiatiefrijke nieuwkomers met ondernemingsplannen kunnen worden ondersteund bij het opzetten van een *startup* in Nederland. De opvang en begeleiding van ongedocumenteerden is de afgelopen jaren onder druk komen te staan, doordat het Rijk deze niet langer bekostigt. Utrecht ziet het belang van deze opvang onverminderd in en zal deze blijven faciliteren. Binnen de opvang is ruimte voor toekomstperspectief, of deze nu in Nederland ligt of in het land van herkomst.

8. Gezondheid: Fysiek en mentaal vitaal

D66 kiest voor een gezond Utrecht waar welzijn, preventie en gelijke kansen centraal staan, zodat iedereen – ongeacht afkomst of wijk – gelijke kansen heeft op een lang en gezond leven.

D66 wil gezondheidsverschillen verkleinen en gaat voor een mentaal en fysiek gezond Utrecht, waar het niet uitmaakt waar je wieg staat. Een stad waar mensen gelijke kansen hebben op gezondheid en samen sterk staan in zorgzame buurten.

Gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte. Het gaat ook om welzijn, meedoen en erbij horen. **Of je nu wandelend, met hulpmiddelen of slechtziend door het leven gaat: iedereen verdient gelijke kansen op een fijn leven.**

In Utrecht bestaan grote gezondheidsverschillen. Of je opgroeit in Tuindorp of Overvecht, bepaalt hoe lang je leeft en hoeveel tijd daarvan in goede gezondheid. Gezondheid hangt samen met wonen, werk, inkomen, onderwijs en de buurt waarin je leeft. Een kind in een vochtig huis heeft meer aan frisse lucht en beweging dan aan medicijnen, en iemand die zich eenzaam voelt heeft meer aan een zorgzame buurt dan langdurige therapie.

Daarom kiest D66 voor preventie, eenvoud en samenhang. We kijken verder dan zorg alleen en investeren in buurten, bestaanszekerheid en een leefomgeving die gezond leven makkelijk maakt. **We versterken wat er al is**, van buurtkamers tot Voorzorgcirkels, en geven bewoners de ruimte om zelf oplossingen te vinden. **Tegelijk nemen we verantwoordelijkheid** als problemen groter zijn en een stevige aanpak vragen.

Zo bouwen we aan een gezond Utrecht, waar het niet uitmaakt waar je wieg staat en waar iedereen de vrijheid heeft om zijn leven op een gezonde manier vorm te geven.

8.1 Inzet op samenhang, eenvoud en aansluiten bij wat er al is

De politiek zoekt vaak voor elk probleem een aparte oplossing. D66 Utrecht kiest voor versterken van bestaande structuren, een toereikend bestaansminimum en ruimte voor burgerinitiatief en ondernemerschap.

D66 kiest voor:

- **Voortbouwen op wat werkt.** We zetten in op bestaande initiatieven zoals Krachtige Basiszorg en buurtkamers, zodat we versnippering voorkomen.
- **Stevige basis in iedere wijk.** Elke wijk heeft een vaste huisarts, wijkverpleging, sociaal werk en buurtondersteuners.

- **Faciliteren van bewonersinitiatieven.** D66 ondersteunt initiatieven van bewoners op het gebied van wonen, welzijn en zorg, van Knarrenhofjes tot voorzorgcirkels.
- **Meer geld voor burgerinitiatieven.** D66 stelt jaarlijks één miljoen beschikbaar voor ideeën en oplossingen van Utrechters.
- **Vereenvoudigen van toegang tot gemeentelijke regelingen.** Regelingen worden eenvoudiger en bereikbaar voor degenen die het hardste nodig hebben.
- **Erkenning van de rol van inwoners.** Welzijn en gezondheid kun je alleen samen met wijk- en buurtbewoners vergroten.

8.2 De grootste gezondheidswinst ligt buiten de zorg

Voorkomen is beter dan genezen. Preventie heeft prioriteit. Gezondheid wordt vooral bepaald door je leefomgeving, inkomen, werk, onderwijs en verbinding met anderen.

D66 kiest voor:

- **Gezondheid als uitgangspunt in alle keuzes.** Bij alle gemeentelijke beslissingen staat gezondheid centraal (*health in all policies*).
- **Investeren in gezonde wijken.** Groene straten, veilige fietsroutes, schone lucht en een gezonde lunch op school, met prioriteit voor wijken met de grootste gezondheidsverschillen.
- **Gezonde leefstijl stimuleren.** We zoeken oplossingen ook buiten de zorg. Samen met scholen, sportclubs, horeca en bewoners maken we gezonde keuzes makkelijk en logisch: meer bewegen, frisse lucht, rookvrije zones waar kinderen spelen, en ruimte om elkaar dichtbij huis te ontmoeten. Zo ontlasten we de zorg en creëren we een gezondere stad.
- **Meer aandacht voor seksuele gezondheid.** We stimuleren goede en betrouwbare voorlichting en willen voldoende en laagdrempelige toegang voor jongeren om zich, wanneer nodig, te kunnen laten testen op soa's.

8.3 Sport en spel voor een actiever Utrecht

Iedereen in Utrecht moet kunnen sporten, spelen en bewegen, bij een sportclub of op school, in parken en speeltuinen, en lopend of fietsend door de stad.

D66 kiest voor:

- **Meer ruimte voor sport en beweging.** Sportvoorzieningen groeien mee met de stad en gaan hand in hand met groen. Door sportzalen en velden slimmer te gebruiken, zorgen we dat er meer gesport kan worden. Om dit te bereiken, zetten we op een of meerdere plekken in de stad pilot(s) op met professionele sportparkmanagers. Ook stoere speelplekken en buitenplekken waar volwassenen kunnen bewegen zijn belangrijk.

- **Bewegen in de openbare ruimte.** D66 Utrecht wil dat de gemeente hardlooproutes verzorgt voor buitensporters. Dit kan door middel van kleine borden of palen in de stad die hardlopers een route aanwijzen, net als op wandelroutes. Daarnaast willen meer plekken in de stad waar je langer buiten kunt sporten, met goede verlichting en de mogelijkheid om geluid te mogen maken tot 22:00 uur. Wij pleiten voor een watersportbaan in Rijnenburg, waar roeiers en andere sporters terecht kunnen. Naast aandacht voor amateursporten wil D66 ook ruimte blijven geven voor professionals en grootschalige sportevenementen.
- **Sport toegankelijk voor iedereen.** D66 wil dat ieder kind meerdere sporten kan uitproberen met een Utrechtse sportstrippenkaart. Daarnaast moeten studenten tegen lage kosten kunnen sporten, bijvoorbeeld via Olympos. We stimuleren dan ook dat mbo-studenten hier (meer) gebruik van maken. Ook maken we buitensporten makkelijker met overdekte plekken voor bijvoorbeeld urban sports en sportboulevards in elke wijk.
- **Duurzame en toekomstbestendige sportclubs.** De gemeente helpt clubs die in de knel komen door hoge energiekosten, onder meer met verduurzaming zoals zonnepanelen en isolatie. Zo bouwen we aan de meest duurzame sportfaciliteiten van Nederland.

8.4 Vergroten van mentale veerkracht als prioriteit

Mentale gezondheid verdient net zoveel aandacht als fysieke gezondheid. We richten de stad zo in dat mensen zich gezien, verbonden en minder eenzaam voelen.

D66 kiest voor:

- **Ontmoeting stimuleren.** Verbinding draagt bij aan mentale veerkracht. Daarom stimuleren we ontmoeting via buurtbankjes, speeltuinen, buitensportplekken en buurttuinen. Voor en door Utrechters.
- **Studenten mentaal gezond.** We werken samen met onderwijsinstellingen om de mentale gezondheid van studenten te verbeteren. Ook gaan we samenwerken met het platform www.injebol.nl om betrouwbare informatie, tips & tools en een online community voor iedereen tussen 16-27 beschikbaar te stellen.
- **Inzetten op laagdrempelige hulp.** We blijven inzetten op laagdrempelige steunpunten, gerund door ervaringsdeskundigen, zoals www.enikrecoverycollege.nl.
- **Investeren in mentale veerkracht.** We investeren in wat mensen mentaal veerkrachtig maakt: sport, cultuur, goed onderwijs, toegankelijke publieke ruimte, bestaanszekerheid en gelijke kansen.

8.5 Een toegankelijke, toekomstbestendige zorgstructuur

Zorg moet dichtbij, toegankelijk en houdbaar zijn. We maken keuzes om dat waar te maken.

D66 kiest voor:

- **Een vaste huisarts voor iedere Utrechter.** Als gemeente kunnen we daarbij helpen door ruimte voor huisartsen in nieuwe wijken te reserveren, en te ondersteunen bij het vinden van praktijkruimte waar nodig.

- **Doorgaan met de transzorgkliniek.** We zetten het goede werk van de transzorgkliniek door zolang dit nodig is.
- **Heldere afbakening individuele specialistische jeugdhulp.** Via sport, cultuur en onderwijs zetten we in op mentale veerkracht en een collectievere aanpak van lichtere zorgvragen in de eigen omgeving.
- **Flexibiliseren van 20% van zorgbudget.** We maken 20% van het zorgbudget flexibel inzetbaar voor situaties met complexe multiproblematiek. In toekomstige aanbestedingen nemen we hiervoor 'doorbraakbudgetten' op.

8.6 Drugsbeleid gericht op gezondheid, vrijheid en veiligheid

Wij vinden drugsgebruik horen bij de eigen verantwoordelijkheid van volwassenen, zeker als het gaat om drugs die bij verantwoord gebruik geen schadelijke gevolgen hebben voor de gezondheid. We blijven ons hierbij bewust van de negatieve kanten en risico's van drugs. D66 pleit daarom voor een progressief en liberaal drugsbeleid.

D66 kiest voor:

- **Goede voorlichting over drugs.** Goede voorlichting over het gebruik en de herkomst van drugs en alcohol. We steunen bewonersinitiatieven zoals Waar trek jij de lijn: een campagne van studenten voor studenten, die jongeren bewust maakt van de gevolgen van overmatig middelengebruik.
- **Meer drugstestlocaties voor veilig gebruik.** De mogelijkheid om je drugs gratis te laten testen (ook op festivals) verder uitbouwen.
- **Experiment om XTC lokaal te reguleren.** D66 wil een lokaal XTC-experiment in Utrecht waarmee productie en verkoop van XTC wordt gereguleerd. Dit willen we uitvoeren via het 'X-shop' model.
- **Spreiding van coffeeshops mogelijk maken.** D66 Utrecht vindt dat het aantal beschikbare vergunningen voor coffeeshops mee moet groeien met de stad, bijvoorbeeld in Leidsche Rijn. Spreiding leidt tot minder drukte en overlast.
- **De schaduwkant van drugs met prioriteit aanpakken.** De schaduwkant van drugs moet met prioriteit worden aangepakt.

Voor onze andere standpunten over drugscriminaliteit, zie hoofdstuk **Veiligheid**.

Deel 4

Een veilig en vrij Utrecht

**Een stad waarin iedereen
mee kan doen**

Samenvatting

Je kan pas vrij zijn als je je veilig voelt in Utrecht. Vrijheid is niet vanzelfsprekend en D66 kijkt niet weg van overlast en onveiligheid. We pakken het probleem op de meest effectieve manier aan bij de bron: voor ons is dit preventie. Daarnaast willen we een Utrecht waar iedereen mee kan doen. Want Utrecht maken we samen. We zorgen ervoor dat meer Utrechters gehoord worden en dat participatie een eerlijke afspiegeling is van Utrecht.

Speerpunten:

Veiligheid - D66 kiest voor een Utrecht waar iedereen zich altijd veilig en vrij voelt, en waar we actief de oorzaken van onveiligheid aanpakken.

- We voorkomen (jeugd)criminaliteit door te investeren in kansen en preventie.
- Iedereen moet zich altijd en overal in onze stad welkom en veilig voelen – ongeacht gender, leeftijd, achtergrond, seksuele geaardheid, kleding of het tijdstip van de dag.
- Utrecht moet goed voorbereid zijn op moderne dreigingen. Dit betekent investeren in cyberveiligheid, betere crisisplannen en minder afhankelijkheid van grote techbedrijven uit Amerika.

Participatie - D66 kiest voor een Utrecht dat we samen maken, want alleen als iedereen actief meedenkt kunnen we goede beslissingen maken over de toekomst van onze stad.

- Het Burgerberaad wordt vaker ingezet, bijvoorbeeld rond de voorzieningen in de nieuwe wijk Rijnenburg.
- We gaan misbruik van participatie tegen. Inspraak moet niet alleen worden ingezet voor eigen gewin, zoals bij bouwprojecten.
- Er komt een vaste Participatieraad, die de gemeente adviseert om de stem van álle Utrechters beter te laten horen.

9. Veiligheid: Een Utrecht waarin iedereen vrij kan zijn

D66 kiest voor een stad waar iedereen zich altijd veilig en vrij voelt, en waar we actief de oorzaken van onveiligheid aanpakken.

Veiligheid en vrijheid vormen het fundament van Utrecht. Iedereen moet zich altijd en overal in onze stad welkom en veilig voelen – ongeacht gender, leeftijd, achtergrond, seksuele geaardheid, kleding of het tijdstip van de dag. Altijd.

Dat is helaas niet vanzelfsprekend. De samenleving verhardt, polarisatie en discriminatie nemen toe. Utrechtse jongeren lopen nog te vaak het risico in de criminaliteit terecht te komen. Ook dak- en thuislozen, jonge asielzoekers en arbeidsmigranten krijgen niet de steun die ze nodig hebben. Dit leidt tot overlast in de stad, zoals onder het Bollendak bij het Centraal Station of in Park Lepelenburg, waar uiteindelijk niemand beter van wordt.

D66 kiest voor een evenwichtige aanpak: investeren in kansen, preventie en goede opvang, én zorgen voor een veilige inrichting van de stad. Sociale maatregelen combineren we met slimme handhaving. Samen met bewoners, professionals en maatschappelijke partners bewaken we steeds de balans tussen bescherming en vrijheid.

Onze aanpak stelt grenzen én biedt kansen. We investeren in jongeren, voorkomen dat zij criminaliteit ingaan, bieden opvang en hulp waar nodig en pakken georganiseerde criminaliteit, ook online, hard aan.

Beter onderwijs, gezonde buurten, een bruisend nachtleven en een levendige openbare ruimte ontstaan alleen als iedereen zich veilig, welkom en vrij voelt. Dag en nacht, in elke straat en wijk van Utrecht.

Zo blijft Utrecht vrij en veilig voor iedereen.

9.1 Veilig opgroeien: investeren in jongeren en preventie

Onderzoek laat zien dat een veilig thuis de beste bescherming vormt tegen de verleidingen van snel geld en een leven in criminaliteit. Veilig opgroeien begint met een sterke basis: goed onderwijs, passende begeleiding en samenwerking tussen alle betrokken partijen.

D66 kiest voor:

- **Uitbreiding van weerbaarheidsprogramma's.** We willen programma's zoals Veilige School op alle onderwijsniveaus, inclusief gastlessen over digitale veiligheid, sociale vaardigheden en omgaan met groepsdruk.

- **Investeren in Veilig Thuis.** Iedereen moet thuis veilig kunnen zijn. Daarom investeren we in Veilig Thuis met snellere hulp, betere nazorg en een grotere bekendheid van het meldpunt.
- **Meer inzet op mentorschap en rolmodellen.** Met Utrechters uit de wijk die jongeren helpen met studie, werk en persoonlijke ontwikkeling.
- **Samenwerken om risicojongeren te begeleiden.** We intensiveren samenwerking tussen onderwijs, jeugdzorg, politie en wijkteams. Zo krijgen we risicojongeren vroeg in beeld en kunnen we ze beter begeleiden.
- **Uitbreiden van stage- en leerwerkplekken.** We maken dit mogelijk in samenwerking met lokale bedrijven, met extra aandacht voor jongeren in kwetsbare wijken. Zo vergroten we kansen op de arbeidsmarkt.
- **Uitbreiding van de *Kansrijke Wijken*-aanpak.** Via sport- en cultuurprojecten geven we jongeren meer perspectief.

9.2 Vrijheid beschermen, discriminatie bestrijden

Polarisatie en verdeeldheid groeien, waardoor tolerantie afneemt. Dat raakt ons, Utrecht is een stad waar je jezelf moet kunnen zijn. Jong of oud, ongeacht achtergrond, seksuele geaardheid of gender: iedereen moet zich veilig voelen op straat en in de samenleving. Discriminatie is onacceptabel en mag nooit bepalen hoe veilig je je voelt.

D66 kiest voor:

- **Vol inzetten op meldpunten tegen discriminatie, racisme en anti-LHBTQ+ geweld.** We zetten vol in op meldpunten en steunen initiatieven zoals Artikel 1 en COC Midden-Nederland om bekendheid en aangiftebereidheid onder bewoners te vergroten.
- **Krachtig optreden tegen femicide.** D66 zet zich in tegen femicide, met de landelijke aanpak 'Stop Femicide!' van de ministeries van VWS, OCW en JenV, om dodelijk geweld door (ex-)partners of familie te voorkomen.
- **Stevige aanpak voor straatintimidatie.** We ondersteunen de bestaande aanpak van de burgemeester om straatintimidatie aan te pakken. Omdat het aantal meldingen achterblijft, onderzoeken we verbeteringen via meldapps, campagnes en gerichte controles.
- **Bewustwording over online seksuele intimidatie en seksueel geweld vergroten.** Om effectief op te treden tegen seksueel overschrijdend gedrag en sextortion (afpersing met online beelden van iemands lichaam) willen we de gemeente stimuleren dit onderwerp actief op te pakken, samen met organisaties zoals de politie en slachtofferhulp.
- **Uitbreiden van trainingen voor politie en handhaving.** Deze moeten bijdragen aan het beter signaleren en aanpakken van discriminatie en intimidatie op straat.
- **Beschermen van het demonstratierecht.** D66 beschermt het demonstratierecht en vrije meningsuiting, met duidelijke grenzen wanneer veiligheid of openbare orde in gevaar komt.
- **Veiligheid voor bedreigde kunstenaars en journalisten.** We bieden veilige werkplekken en ondersteuning bij aangiftes. Exponeren en optreden moet mogelijk blijven.

- **Cameratoezicht: veiligheid én vrijheid in balans.** De vraag naar meer toezicht groeit, en dat begrijpen we. Eventuele uitbreiding van cameratoezicht volgt de groei van de stad en wordt jaarlijks geëvalueerd op effectiviteit en privacy. Zo bewaken we de balans tussen veiligheid en vrijheid. We onderzoeken bovendien de verdere uitrol van privacyvriendelijke AI-oplossingen, die nu al vaak op stations gebruikt worden.

Slimme oplossingen

Veilige straten voor vrouwen en meisjes: onze aanpak

Vrouwen en meisjes moeten zich overal vrij en veilig kunnen bewegen op straat, overdag én 's nachts. Dat is nu niet het geval. Wij geloven dat je pas echt vrij kunt zijn als je je veilig voelt. Dat is een verantwoordelijkheid van ons allemaal: van heel Utrecht en van de hele samenleving.

Veiligheid begint bij het ontwerp van de openbare ruimte

Een veilige straat begint bij de inrichting van de openbare ruimte. Hoewel we vaak denken neutraal te ontwerpen, sluit de openbare ruimte vaak beter aan op mannelijke behoeften. Terwijl vrouwen juist degenen zijn die vaker straatintimidatie ervaren. Dit moet anders.

D66 kiest voor:

- **Betrekken van vrouwen en meisjes bij ontwerp.** We betrekken vrouwen actief bij het ontwerpen van openbare ruimtes, zodat hun ervaringen en behoeften centraal staan. Zo wordt de straat voor iedereen veiliger.
- **Veiligheidsmaatregelen.** Betere verlichting, overzichtelijke paden met heldere zichtlijnen, toezicht door handhaving én informele toezichthouders zoals parkbeheerders en jongerenwerkers, en waar nodig cameratoezicht.
- **Focus op bekende onveilige locaties.** Onze focus voor bovenstaande maatregelen begint in de binnenstad, op en de wegen naar het Utrecht Science Park, in het Maximapark en de horecalocaties rond de Nijverheidsweg.
- **Steunen Actieplan Straatintimidatie 2022-2026.** Omdat het aantal meldingen achterblijft, wil D66 onderzoeken hoe meldapps, preventiecampagnes, gerichte controles en bewustmakingscampagnes kunnen bijdragen. Zo maken we duidelijk dat intimidatie niet normaal is en betrekken we jongens en mannen actief bij de oplossing.

Met deze aanpak zorgen we dat vrouwen en meisjes zich altijd en overal veilig kunnen bewegen.

9.3 Zorg en veiligheid rond onveilige situaties in de stad

Iedereen die hulp nodig heeft, moet deze kunnen vinden en daarin ook de eigen verantwoordelijkheid nemen. Tegelijkertijd begrijpen we de zorgen om overlast, bijvoorbeeld rond het Bollendak bij het Centraal Station en in Park Lepelenburg. We pakken de overlast stevig en zorgvuldig aan. Zo bouwen we aan een stad die zowel zorgzaam als veilig is.

D66 kiest voor:

- **Verlengen bestaande verblijfsverboden.** Zolang het aantal incidenten niet daalt, verlengen wij de verblijfsverboden rond Park Lepelenburg, Kop van Lombok en het Bollendak bij Utrecht Centraal. Daarnaast intensiveren wij, in combinatie met politie en zorg- en hulpverleners, het toezicht in deze gebieden.
- **Aanpakken bedelbendes.** We onderzoeken samen met politie, hulpinstanties en maatschappelijke partners welke maatregelen missen om ongewenste vormen van bedelen terug te dringen en daarmee bekende uitbuiting te voorkomen.
- **Meer steun vanuit het Rijk en andere gemeenten.** De overlast rond bijvoorbeeld het Bollendak is een landelijk probleem en wordt vooral veroorzaakt door zogenaamde 'veiligelanders', die elkaar in Utrecht opzoeken. Wij roepen het Rijk en andere gemeenten op om hierin extra ondersteuning te bieden.
- **Persoonsgerichte aanpak voor overlastgevende groepen.** D66 kiest voor snelle, persoonsgerichte interventies voor groepen zoals arbeidsmigranten en jonge alleenstaande vluchtelingen, inclusief begeleiding en traumaverwerking. Dit vraagt om extra (financiële) steun van het Rijk.
- **Betere hulpverlening in noodsituaties en bij onbegrepen gedrag.** Door inzet van gespecialiseerde teams zoals een psycholance, voor snellere en effectievere ondersteuning in plaats van continue politie-inzet.
- **Eén centraal loket voor dak- en thuislozen.** Naar het voorbeeld in Amsterdam dat hulpverlening, zorg, schulddienstverlening en woonbegeleiding coördineert.
- **Een veilige Seijpesteijnkade.** De tunnel bij de Van Sijpesteijnkade is een drukke (fiets)verbinding tussen meerdere wijken. Uit gesprekken blijkt dat zowel inwoners als voorbijgangers zich hier vaak onveilig voelen en overlast ervaren. Dit hangt deels samen met de gebruikersruimte. D66 onderstreept het belang van de gebruikersruimte ten eerste, maar heeft ook oog voor deze zorgen. De gemeente moet daarom, samen met zorginstanties en de politie, goede afspraken maken om de overlast te verminderen. Als de situatie hierdoor niet verbetert, moeten partijen bereid zijn ook andere opties te onderzoeken, zoals een passendere locatie.

Voor onze plannen op het gebied van dak- en thuisloosheid, zie hoofdstuk **Wonen**.

9.4 Keihard optreden tegen georganiseerde misdaad

Utrecht vervult nog steeds een centrale rol in de internationale drugshandel. Er bezwijken jonge mensen voor de verleidingen van het snelle drugsgeld. De geweldsincidenten vergroten het gevoel van onveiligheid. Daarom is het belangrijk om ondermijning actief te voorkomen en aan te pakken.

D66 kiest voor:

- **Ontwrichten van structuren en investeren in kansen.** Wij steunen het programma Grenzen stellen en perspectief bieden, omdat dit een goede integrale aanpak biedt. We ontwrichten de criminele geldstructuren en investeren in kansen voor jongeren.
- **Sluiting van panden bij recidive.** Wij zetten in op passend gebruik van de wet Bibob en andere instrumenten om bij herhaaldelijke incidenten snel over te kunnen gaan tot het (tijdelijk) sluiten van panden. De gemeente moet bereid zijn om teruggefloten te worden, in plaats van onveilige situaties te laten bestaan.

- **Meer (anonieme) data tegen criminaliteit.** Met gebruik van geanonimiseerde data-uitwisseling tussen bijvoorbeeld gemeente, Politie, Openbaar Ministerie en Belastingdienst willen we hotspots en criminele netwerken sneller ontmantelen.
- **Tijdelijke bestemmingen als oplossing voor leegstand.** We maken actief gebruik van tijdelijke huurcontracten en vergunningen voor bijvoorbeeld culturele en circulaire plekken als instrument tegen misbruik van leegstaande panden.
- **Ondersteuning voor bedreigde ondernemers.** Als ondernemers onder druk worden gezet door criminelen biedt de gemeente vertrouwelijke meldpunten.
- **Samenwerken binnen en buiten de grenzen.** We nemen actief deel aan landelijke en Europese netwerken tegen georganiseerde criminaliteit.

9.5 Weerbaar tegen digitale en geopolitieke dreigingen

Utrecht moet goed voorbereid zijn op moderne dreigingen en hier proactief op inspelen.

Kennisnetwerken worden ingezet om risico's tijdig te signaleren en aan te pakken. Zo kan de veiligheid en veerkracht van de stad worden versterkt.

D66 kiest voor:

- **Innovaties in cyberveiligheid.** D66 werkt intensief samen met universiteiten, hogescholen en startups op het gebied van cyberveiligheid. Op deze manier kan Utrecht ook economisch profiteren van investeringen die voortkomen uit de verhoogde NAVO-norm.
- **Meer soevereiniteit over onze digitale diensten.** We werken als gemeente samen met andere gemeenten, provincies, overheidsorganisaties en het Rijk om minder afhankelijk te zijn van grote techbedrijven in Amerika en China. Gegevens worden opgeslagen in Nederlandse of anders Europese clouds.
- **Betere ICT-beveiliging en crisisplannen.** We verbeteren crisisplannen voor vitale infrastructuur zoals energie, water en communicatie. Ook versterken we de ICT-beveiliging van de gemeente en andere belangrijke organisaties.
- **Aanpak tegen desinformatie.** We breiden het kennisnetwerk rond desinformatie en mediawijsheid uit, met speciale aandacht voor scholen, buurthuizen en bibliotheken. Zo helpen we Utrechters om zich beter te beschermen tegen desinformatie.
- **Stedenband met Oekraïne.** We steunen een initiatief voor een stedenband met een stad in Oekraïne als blijk van solidariteit en praktische wederopbouwsteun.

10. Participatie: Iedereen kan meedoen in Utrecht

D66 kiest voor een Utrecht dat we samen maken, want alleen als iedereen actief meedenkt en we belangen eerlijk afwegen, kunnen we goede beslissingen maken over de toekomst van Utrecht.

Democratie is meer dan één keer per vier jaar stemmen. Het gaat over meedenken en meedoen. D66 staat voor een stad met actief burgerschap, waar iedereen kan meedenken, meedoen en meebeslissen. Goede beslissingen moeten recht doen aan het algemeen belang, de maatschappelijke opgaven én de wensen van zoveel mogelijk Utrechters. Dat lukt alleen als zoveel mogelijk mensen meedoen. Anders worden beslissingen bepaald door wie het hardste schreeuwt, de meeste tijd heeft of een gevestigd belang dient.

D66 kiest daarom voor participatie die het collectief belang versterkt. Democratie gaat niet alleen over inspraak, maar ook over verantwoordelijkheid. Wij helpen mensen actief om mee te doen, juist ook degenen voor wie participatie nu niet vanzelfsprekend is of groepen die te weinig worden gehoord. Een sterke democratie bouwt op betrokkenheid, toegankelijkheid en gedeeld eigenaarschap. **D66 zet zich in om zoveel mogelijk Utrechters te betrekken en belangen eerlijk af te wegen. Zo kan iedereen bijdragen aan het Utrecht van de toekomst.**

De geopolitieke situatie is erg veranderlijk. Utrecht is daarin geen geïsoleerd eiland, maar een stad met mensen die talloze achtergronden, nationaliteiten en opvattingen hebben. **We zetten ons ervoor in dat we vreedzaam en veilig samenleven, want Utrecht zijn we samen.** Daarbij houden we in het oog dat we primair verantwoordelijk zijn voor een fijne en veilige stad en zullen we per situatie bepalen wanneer onze inzet op internationaal gebied gewenst is. **De gemeenteraad is er voor iedere Utrechter, het past een politieke partij niet om groepen tegen elkaar op te zetten.**

10.1 Samen bouwen aan de stad

D66 wil in Utrecht bouwen aan een cultuur waarin participatie van inwoners een normaal onderdeel van beleid wordt.

D66 kiest voor:

- **Budget reserveren voor eenmaal per jaar een Burgerberaad.** Bijvoorbeeld om input op te halen voor de voorzieningen in Rijnenburg, waar een nieuwe stadswijk gebouwd gaat worden.
- **Bewonersraden bij nieuwbouwprojecten.** Standaard bewonersraden zorgen ervoor dat nieuwe bewoners mee kunnen denken over hun toekomstige wijk en participeren bij de wijkontwikkeling.
- **Evenwichtige participatie bij grote ingrepen.** Grote ruimtelijke projecten worden standaard voorbereid met betrokkenheid van (toekomstige) bewoners, ondernemers en huidige bewoners.

10.2 Meedoen begint bij goede ondersteuning

Niet iedereen kan of durft zomaar mee te doen. D66 wil in Utrecht daarom bouwen aan een cultuur waarin participatie een normaal onderdeel van beleid wordt.

D66 kiest voor:

- **Ondersteuning van participatie.** Investeren in trainingen, vergoedingen voor tijd en inzet, tolken en digitale toegankelijkheid, zodat iedereen mee kan doen.
- **Betere organisatie door gemeente en ambtenaren.** Ambtenaren krijgen hulpmiddelen om participatievormen goed te organiseren en Utrechters worden actief benaderd.

10.3 Zorgen voor heldere afspraken en communicatie

Om goed mee te kunnen participeren zijn duidelijke verwachtingen en randvoorwaarden nodig. Zo kan de ambitie om ergens een bepaald aantal woningen te realiseren vaststaan, maar de precieze inpassing in de wijk nog niet. De gemeente moet duidelijk vertellen waar de bewoners over mee kunnen denken.

D66 kiest voor:

- **Misbruik van participatie tegengaan.** We zorgen dat participatie écht bijdraagt aan betere besluiten. Tegelijkertijd waken we ervoor dat participatie niet bewust wordt ingezet voor eigen gewin. Bijvoorbeeld door bouwplannen onnodig te vertragen vanwege belemmering van het uitzicht. Zo dient participatie de hele stad.
- **Een gemeentebreed participatieprotocol.** Met duidelijke spelregels en kaders zorgen we dat participatie eerlijk en transparant verloopt. Bewoners die meedoen en meldingen maken, worden serieus genomen en krijgen altijd een duidelijke terugkoppeling van wat er met hun inbreng gebeurt.
- **Begrijpelijke taal als norm in gemeentelijke communicatie.** B1-taalgebruik wordt de standaard, zodat iedereen de communicatie van de gemeente kan begrijpen.

10.4 Vernieuwing en versterken van de lokale democratie

We versterken de Utrechtse democratie door structurele vernieuwing. We zorgen ervoor dat groepen die nu te weinig worden gehoord, beter worden betrokken bij de besluitvorming en daadwerkelijk mee kunnen doen. We nemen het verbeteren van participatie op als opdracht in elk beleidsveld.

D66 kiest voor:

- **Een vaste Participatieraad.** Deze raad adviseert de gemeente hoe de stem van zoveel mogelijk verschillende groepen Utrechters beter betrokken kan worden.
- **Meer ruimte voor vernieuwing.** We experimenteren met manieren om jongeren meer te betrekken en gebruiken digitale democratie om bewoners laagdrempelig mee te laten doen.

Voor onze plannen om participatie bij de bouw van woningen te verbeteren, zie het hoofdstuk **Wonen**.

Deel 5

Investeren in de toekomst van Utrecht

Samenvatting

Ondanks de financiële uitdagingen heeft D66 er de afgelopen jaren voor gezorgd dat het huishoudboekje van de gemeente op orde is. Dit zetten wij door en durven tegelijk ook te investeren in de groei van Utrecht. We investeren met lef in betaalbaar wonen en een duurzame stad. Dat doen we op een verantwoorde manier. Zo bouwen we niet alleen aan de kansen voor Utrechters, maar houden we ook genoeg in kas om toekomstige uitdagingen aan te kunnen. Wij zien de gemeente als een betrouwbare partner voor inwoners: transparant, efficiënt en altijd gericht op het verbeteren van onze gezamenlijke toekomst.

Speerpunten:

Financiën en Besturen - D66 kiest voor een financieel sterke en transparante gemeente die lef toont om te investeren in een kansrijke, duurzame en leefbare stad. Voor nu en in de toekomst.

- D66 kiest voor gezond financieel beleid: een sluitende begroting, ook bij tegenwind, die tegelijk ruimte biedt om te investeren in de leefbaarheid en toekomst van Utrecht.
- Wij kiezen voor brede welvaart als toetssteen: beleid wordt niet alleen afgerekend op euro's, maar ook op welzijn, duurzaamheid en een gezondere toekomst voor de Utrechter.
- Utrecht moet leefbaar en levendig blijven. De 'leges' (heffingen) op evenementen gaan omlaag en wij investeren een deel van de parkeerinkomsten in een buurtfonds voor meer groenvoorzieningen.
- We maken van Utrecht de meest digitale gemeente. Met digitalisering, automatisering en verantwoorde inzet van AI maken we processen voor burgers slimmer en efficiënter.

11. Financiën: Een verantwoorde gemeente die doet wat nodig is

D66 kiest voor een financieel sterke en transparante gemeente die lef toont om te investeren in een kansrijke, duurzame en leefbare stad. Voor nu en in de toekomst.

Als D66 Utrecht hebben wij grote ambities, en dat hoort! Wij vinden dat onze stad moet kunnen blijven groeien. Daarvoor zijn doorbraken en radicale ideeën nodig om alle Utrechters een kansrijke, groene en leefbare stad te bieden. Maar de groei stelt ons ook voor keuzes. De wooncrisis drukt op de stad, de energietransitie vraagt om investeringen, en de druk op zorgvoorzieningen neemt toe. Daarbij zijn we voor meer dan de helft van onze inkomsten afhankelijk van het Rijk. Onzekerheden over het Gemeentefonds en de financiering van zorgtaken maken de stad financieel kwetsbaar.

De afgelopen jaren hebben wij binnen de coalitie vastgehouden aan verantwoord financieel beleid.

Mede dankzij de inzet van onze D66-wethouder op financiën is de Utrechtse begroting op orde.

Daarnaast hebben wij, ondanks het dreigende ‘ravijnjaar’, kunnen investeren in belangrijke thema’s, zoals wonen en duurzaamheid.

D66 Utrecht kiest voor de aankomende jaren dezelfde koers: een van degelijkheid én vernieuwing.

We willen een sluitende begroting én ruimte om te investeren in de toekomst. We zetten in op een gemeente die transparant is over keuzes, die middelen doelgericht inzet en die dankzij digitalisering en vernieuwing sneller en klantgerichter werkt.

We investeren extra in betaalbare woningen, duurzaamheid en voorzieningen die bijdragen aan brede welvaart. Tegelijkertijd beperken we gemeentelijke lasten, houden we schulden onder controle en maken we duidelijke keuzes: geld gaat naar beleid dat meetbaar verschil maakt in het leven van Utrechters. Zo bouwen we aan een financieel gezonde stad die klaar is voor de toekomst.

Wij willen een financieel gezonde en transparante gemeente die lef toont om te investeren in een kansrijke, duurzame en leefbare stad.

11.1 Onze uitgangspunten: verantwoord, transparant en doelgericht

Een sterke stad begint met een gezonde financiële basis. De begroting moet niet alleen nu sluitend zijn, maar ook in de toekomst ruimte laten voor keuzes. Dat vraagt om eerlijkheid: beloften moeten financieel onderbouwd zijn en beleid moet aantoonbaar effect hebben. Utrechters mogen verwachten dat hun belastinggeld zichtbaar bijdraagt aan een betere stad.

D66 kiest voor:

- **Gezonde financiën.** Een sluitende begroting en een degelijke financiële basis, ook bij tegenwind.

- **De vervuiler betaalt.** We baseren gemeentelijke heffingen op het principe 'de vervuiler betaalt': met lagere lasten voor duurzame keuzes en oog voor de grootte van huishoudens.
- **Geen onnodige lasten.** Geen belastingverhogingen zonder noodzaak; eventuele stijgingen van bijvoorbeeld de Onroerend Zaak Belasting (OZB) zijn in lijn met de inflatie.
- **Verantwoord lenen.** Een schuldquote onder de 100%, zodat Utrecht verantwoord blijft lenen. Ons weerstandsvermogen blijft niet lager dan 1, wat betekent dat wij als gemeente genoeg mogelijkheden hebben om risico's op te vangen.
- **Brede welvaart als toetssteen.** Beleid wordt niet alleen afgerekend op euro's, maar ook op welzijn, duurzaamheid en een gezondere toekomst voor de Utrechter.
- **Open en eerlijk begroten.** Een zo inzichtelijk en transparant mogelijke gemeentebegroting, die voor Utrechters beschikbaar wordt gesteld als open data. Waar mogelijk maken wij ook inzichtelijk welke potjes er beschikbaar zijn voor specifieke wijken.

11.2 Verstandig investeren in de groei van de stad

Utrecht groeit harder dan ooit. Dat is een kans voor nieuwe woningen, banen en voorzieningen, maar het brengt ook grote uitdagingen met zich mee. Als we niets doen, lopen de woningnood, de druk op voorzieningen en de ongelijkheid verder op.

D66 kiest voor:

- **Gerichte grondinkoop.** We investeren extra om meer woningen te bouwen. Dit gebeurt onder andere via gerichte grondinkoop. Hierbij speelt de gemeente een actieve rol bij het kopen en verkopen van grond. Dit geldt in het bijzonder voor projecten waar eventuele financiële risico's in verhouding staan tot de maatschappelijke opgave, zoals specifieke beroepenflats, betaalbare sociale en middenhuur en culturele locaties.
- **Publiek-private samenwerking in de bouw.** We werken samen met publieke en private partijen om de randvoorwaarden voor de bouw te regelen. De recente investeringen in de Merwedelijn zijn hier een goed voorbeeld van.
- **Regionale, landelijke en Europese samenwerking.** We investeren in samenwerking via bijvoorbeeld de Metropoolregio Utrecht, om meer fondsen te regelen op landelijk en Europees niveau voor woningbouw, mobiliteit en duurzaamheid.

11.3 Inkomsten en uitgaven in balans

Een stad die wil blijven groeien, vraagt om investeringen. Maar elke euro moet ergens vandaan komen. D66 wil zorgen voor een eerlijke, transparante balans tussen wat we uitgeven en wat we binnenkrijgen. Tegelijkertijd kan de gemeente niet alles alleen betalen: de inkomsten zijn beperkt en Den Haag schuift te vaak taken door zonder voldoende middelen.

D66 kiest voor:

- **Zorgen voor een eerlijke bijdrage van het Rijk.** We willen een eerlijke bijdrage vanuit het Rijk, zodat we als gemeente onze wettelijke taken goed kunnen uitvoeren zonder dat dit ten koste gaat van andere voorzieningen of leidt tot extra lasten voor inwoners.

- **Geen onnodige kosten maken.** We besteden gemeenschapsmiddelen efficiënt. Wij vinden dat de gemeente geen onnodige kosten mag maken. Daarom blijven we evalueren of geld effectiever besteed kan worden, ook bij uitbesteding en inkoop. Tegenvallers moeten altijd eerst binnen de eigen organisatie worden opgevangen.

Concrete wijzigingen in de gemeentebegroting

Wanneer het aankomt op gemeentelijke financiën kiest D66 voor degelijkheid en vernieuwing. Dit geldt voor grote opgaven, zoals het grote woontekort in de stad, maar ook voor kleinere posten op de begroting, waarbij we steeds zorgvuldig afwegen wat de impact is voor de inwoner, de leefbaarheid en de levendigheid van de stad.

D66 kiest voor:

- **Lagere leges op evenementen.** Hoge leges ('heffingen') op het organiseren van evenementen zorgen voor een verschraling van het aanbod en het duurder worden van kaartjes. Dit vinden wij onwenselijk.
- **Wijkfonds uit parkeren.** We investeren een deel van de stadsbrede parkeerinkomsten in een buurtfonds voor vergroening, bewonersinitiatieven en voorzieningen.
- **Eerlijke kleine belastingen.** We kijken kritisch naar kleine belastingen, zoals de hondenbelasting. Óf de opbrengsten worden volledig gebruikt voor betere voorzieningen voor hondeneigenaren, óf we schaffen de belasting af.

11.4 Een wendbare, digitale en resultaatgerichte gemeente

De gemeente Utrecht is de afgelopen jaren snel gegroeid. Dit is deels te verklaren door de toename aan (zorg)taken, maar ook niet volledig. D66 verwacht dat de gemeente efficiënt, toegankelijk en toekomstgericht werkt. De stad verdient een gemeente die snel en slim kan inspelen op ontwikkelingen en die moderne technologie ten volste benut om inwoners van dienst te zijn.

D66 kiest voor:

- **Open data.** Gegevens die gebruikt worden door de gemeente, zijn in beginsel openbaar en worden zonder meerkosten aangeboden in een machineleesbaar formaat, tenzij dit strijdig is met privacy van burgers of werknemers van de gemeente.
- **Introduceren van een 'Wethouder Digitalisering'.** We zorgen dat er een wethouder komt die technologische innovatie, digitale dienstverlening en informatiebeveiliging de aandacht en sturing geeft die nodig zijn.
- **Randvoorwaarden voor gebruik AI door gemeente.** Randvoorwaarden bij het gebruik van AI zijn dat de privacy van de inwoners gewaarborgd wordt bij het gebruik van AI, dat de gemeente AI-modellen van nationale of Europese aanbieders gebruikt en anders aanbieders die kunnen garanderen dat persoonsgegevens de EU niet zullen verlaten, en dat het vereenvoudigen van procedures, regels en processen prioriteit heeft ten opzichte van het inzetten van AI.
- **Gemeentelijke loketten vaker en langer open.** We passen gemeentelijke dienstverlening aan op de behoeften van werkende Utrechters. Loketten gaan vaker 's avonds en in het weekend open, en digitale aanvragen maken we eenvoudiger.

- **Slanke en effectieve gemeente.** We zetten door met bezuinigingen die in 2024 zijn ingezet. Wij zien dat Utrecht nu al minder ambtenaren per inwoner heeft dan andere grote gemeenten, maar denken dat er nog efficiëntieslagen te maken zijn.
- **Vitale en betrokken medewerkers.** Een slanke gemeente kan alleen goed functioneren met vitale en betrokken medewerkers. Het aanhoudend hoge ziekteverzuim binnen gemeente en uitvoeringsdiensten laat zien dat er op dit terrein nog veel winst valt te behalen. Er zijn al belangrijke stappen gezet, maar de resultaten zijn nog niet overal zichtbaar. We blijven investeren in een gezonde en duurzame werkomgeving en zetten actief in op het verder terugdringen van het ziekteverzuim.
- **Terugkeergarantie voor ambtenaren.** Ambtenaren die tijdelijk overstappen naar kraptesectoren zoals onderwijs of zorg bieden we een terugkeergarantie.

Deel 6

Wijkplannen

12. Wijkplannen

Als Utrecht maken we samen de stad. Voor ons begint dit in je eigen wijk of buurt. Daar waar je elke dag je hond uitlaat, een praatje maakt met de burens of je kinderen naar school brengt. Als D66 vinden wij het belangrijk dat iedereen zich thuis voelt in zijn wijk, zodat je je daardoor ook thuis voelt in de stad. Daarom werken we als D66 in alle wijken aan gelijke kansen en een prettige omgeving waar je kunt wonen, leven en groeien. Dit zijn de highlights van onze plannen voor jouw wijk.

12.1 West

D66 kiest in West voor:

- **Ruimte voor creativiteit en (nacht)cultuur op de Cartesiusdriekhoek.** In deze broedplaats wordt een nieuwe stadswijk gebouwd en D66 wil de (nacht)cultuur en de circulaire bedrijvigheid in de wijk beschermen.
- **Een veilige fietsroute naar Lage Weide.** D66 blijft zich inzetten voor een veiliger fietspad over de Demka-spoorbrug in overleg met ProRail.
- **Verbeteren van de veiligheid op de Kanaalstraat.** D66 wil de veiligheid hier verbeteren en samen met politie en handhaving inzetten op preventie.

12.2 Noordwest

D66 kiest in Noordwest voor:

- **Verkeersveiligheid op de Amsterdamsestraatweg.** De afgelopen jaren is de weg op de schop gegaan en D66 wil de verkeersveiligheid in de gaten houden en handhaven als blijkt dat er nog steeds te veel roekeloos rijgedrag is.
- **Minder zwerfafval rondom ondergrondse containers.** D66 wil dat de gemeente bekijkt of de containers in Zuilen en Pijlsweerd waar het vaakst zwerfafval wordt geplaatst vaker geleegd kunnen worden en gaat hier strakker handhaven en voorlichten.
- **Meer groen in Pijlsweerd.** Bewoners van Pijlsweerd klagen specifiek over te weinig groen in de omgeving en D66 wil daarom parkeerplekken vergroenen en met bewoners bespreken hoe de wijk nog groener kan.

12.3 Overvecht

D66 kiest in Overvecht voor:

- **Een diverser onderwijsaanbod.** Veel kinderen uit Overvecht moeten naar een middelbare school buiten hun eigen wijk. Daarom wil D66 een middelbare school in Overvecht waar je kunt leren op vmbo tl-, havo- én vwo-niveau.
- **Fietsbrug over het ARK (Demkabrug).** We zorgen voor een veilige verbinding tussen Overvecht en Cartesius/Papendorp.
- **Sterke OV-verbindingen.** Naast een goede verbinding met het centrum krijgt Overvecht ook een snelle rechtstreekse HOV (Hoogwaardig OV)-verbinding met Leidsche Rijn, Lage Weide en Science Park.

- **Meer middenhuur.** We bouwen aan een divers en leefbaar Overvecht door te investeren in meer middenhuurwoningen.
- **Een ambachtshub.** D66 wil meer fysieke plekken in Overvecht waar jonge zelfstandigen in de maakindustrie hun onderneming kunnen starten en uitbouwen: de zogenaamde AmbachtsHub. Veel plekken voor ondernemers in onze stad zijn gericht op kenniswerkers, maar ook de doeners en makers die onze stad draaiende houden verdienen letterlijk een plek.

12.4 Noordoost

D66 kiest in Noordoost voor:

- **Verbeterde doorstroom voor fietsers aan de Kardinaal de Jongweg.** Door het slim afstellen van verkeerslichten maken wij het makkelijker om sneller en vaker over te steken waar fietsers nu te lang moeten wachten.
- **De Biltstraat als levendige en veilige stadsentree.** De Biltstraat is een van de belangrijkste toegangswegen naar de binnenstad. We willen de straat aantrekkelijker maken voor voetgangers en fietsers, met bredere trottoirs, meer groen en veilige oversteekplekken. Zo wordt het een levendige stadsentree met ruimte voor ondernemers én bewoners.
- **Ruimte voor contact in de Voorveldse polder.** We ontwikkelen de polder tot duurzaam recreatiegebied door het toevoegen van een plek voor jongeren en het verbeteren van de waterkwaliteit en speelaanbod bij de Zeven Stroompjes.
- **Aanpakken overlast in Tuinwijk en Vogelenbuurt.** Jongeren veroorzaken overlast en creëren daarmee onveiligheid. We zetten in op gerichte handhaving, spreken ouders en jongeren aan én bieden meer sport- en ontmoetingsplekken als alternatief.

12.5 Oost

D66 kiest in Oost voor:

- **Utrecht Science Park (USP) wordt eindelijk een bruisende wijk.** We geven topprioriteit aan de doorontwikkeling van het Science Park tot een levendige wijk met goede voorzieningen. We bouwen 6.000 woonplekken voor studenten, medewerkers, onderzoekers, makers en internationals. We creëren ruimte voor coöperatieve woonvormen, creativiteit en ondernemerschap.
- **Betere verlichting voor veiligere fietsroutes.** De afgelopen jaren zijn er steeds meer studenten op het Utrecht Science Park gaan wonen. Maar in de avond, als alle collegezalen dicht zijn, is het Science Park een donkere en verlaten plek. Dit maakt het voor studenten, vooral vrouwelijke studenten, die naar huis of sportcentrum Olympus fietsen een onveilige plek. Door de verlichting te verbeteren maken we het USP, en de weg ernaartoe door Utrecht Oost, veiliger.

12.6 Binnenstad

D66 kiest in de binnenstad voor:

- **Maatwerk voor betere afvalverzameling.** In de binnenstad is afvalverzameling lastig. Geopende vuilniszakken zorgen ervoor dat de straten vervuilen. D66 Utrecht wil daarom sneller maatwerk per straat om afvaloverlast te verminderen.
- **Fietsparkeeroverlast aanpakken.** Bestaande fietsstallingen zitten vaak vol en stoepen zijn slecht begaanbaar voor voetgangers, rolstoelgebruikers en mensen met kinderwagens. D66 wil de druk op de binnenstad verlichten door levendigheid in andere wijken te stimuleren en pleit voor een specifiek fietsparkeerplan om bezoekers naar goede parkeerplaatsen te leiden.
- **Meer groen rond de busbaan.** De busbaan door de Binnenstad vervoert veel reizigers, maar domineert het straatbeeld met veel asfalt. D66 Utrecht wil deze ruimte groener maken en pleit voor meer sport- en beweegruimte en betere voorzieningen voor fietsers rond de busbaan.

12.7 Zuid

D66 kiest in Zuid voor:

- **Veilig verkeer in Zuid.** D66 wil veilige straten waar kinderen zelfstandig kunnen fietsen en pleit daarom voor het met prioriteit invoeren van 30 km/u als maximumsnelheid, in onder andere de Hooft Graaflandstraat.
- **Een bruisende wijk.** D66 stimuleert cultuur, horeca, winkels en evenementen in Zuid, zodat bewoners ook buiten het centrum van de stad kunnen genieten. Rotsoord is hier een goed voorbeeld van.
- **Groene verbinding.** D66 wil meer groen en beter verbonden groenzones in de wijk, voor spelen, sporten en ontmoeten.

12.8 Zuidwest

D66 kiest in Zuidwest voor:

- **Goede burgerparticipatie bij de herinrichting van de openbare ruimte.** Bewoners worden actief betrokken bij plannen voor straten, ontmoetingsplekken, pleinen en groen. Zo krijgen mensen zeggenschap over hun leefomgeving en ontstaat er meer draagvlak en verbondenheid in de wijk.
- **Gepast cameratoezicht waar nodig.** Bewoners in de wijk geven aan graag cameratoezicht op plekken te hebben waar regelmatig overlast is.
- **Meer afval ophalen en spreiding van afvalcontainers.** Een schone wijk draagt bij aan leefbaarheid en trots. Daarom zetten we in op vaker ophalen, betere spreiding van containers en het tegengaan van zwerfafval, in nauwe samenwerking met bewonersinitiatieven. Met de groei van de wijk kijken we ook naar de komst van een extra afvalstraat.
- **Meer groen op daken en huizen.** Zuidwest is een van de meest versteende wijken van Utrecht. Dit leidt tot veel (onnodige) hittestress. D66 pakt dit aan door geld vrij te maken waarmee daken, pleinen en gevels vergroend kunnen worden.

12.9 Leidsche Rijn/Vleuten de Meern

D66 kiest in Leidsche Rijn/Vleuten de Meern voor:

- **Een autoluwe Parijsboulevard.** D66 wil de Parijsboulevard in Leidsche Rijn Centrum autoluw maken en onderzoeken of deze op termijn volledig autovrij kan worden.
- **Meer ontmoetingsplekken voor jongeren.** Nu Muziekpodium AZOTOD de deuren sluit is het hard nodig om meer ontmoetingsplekken voor jongeren te creëren in Leidsche Rijn en Vleuten de Meern, bijvoorbeeld in buurtcentra zoals bij het Zand.
- **Onveiligheid in en om het Maximapark aanpakken.** D66 wil dat iedereen zich veilig voelt in de stad, zeker in parken. We willen extra handhaving om onveiligheid in het Maximapark aan te pakken.
- **Onveilige oversteek Europaweg aanpakken.** D66 pakt veel gevaarlijke kruispunten aan in de stad en deze staat op onze prioriteitenlijst.

Dankwoord

Dit programma laat zien hoeveel energie en ideeën er in onze stad leven. Samen met experts, ondernemers, leden en inwoners hebben we gewerkt aan een plan voor een vrij, sociaal en toekomstgericht Utrecht. We zijn trots op de vele gesprekken die we mochten voeren en dankbaar voor alle inzichten die zijn gedeeld.

In het bijzonder bedanken we alle mensen uit de stad die we gesproken hebben. Alle belangenorganisaties, buurtorganisaties, experts, ondernemers, wijkbureaus en ambtenaren. En binnen D66 het afdelingsbestuur, de werkgroepen, raadsleden, wethouders, de Utrechtse Jonge Democraten en natuurlijk al onze leden. Dankzij jullie staat hier een programma vol ambitie en vertrouwen in de toekomst van Utrecht. Zo is én blijft Utrecht een thuis voor iedereen.

Ook veel dank aan Mila Bertens die als redacteur het verkiezingsprogramma een stuk leesbaarder en toegankelijker heeft gemaakt.

De Verkiezingsprogrammacommissie van D66 Utrecht

Hind Dekker-Abdulaziz (voorzitter)

Tom Kunzler (vice-voorzitter)

Sander Mulder

Lysanne van Schaik

Corinne Tutein Nolthenius

D66

Utrecht